

‘Honderd vrouwen?
Dat is niet genoeg!’

Pagina 9

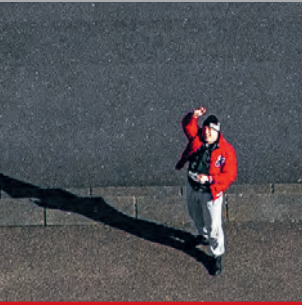
SPECIALE
AANBIEDING

ACTIE

Nieuwe ‘hackwet’: meer
bevoegdheden, maar
vervolgen blijft lastig

Pagina 3

Helpt van Nederlandse
gevangenen na zes jaar
opnieuw veroordeeld

Pagina 7

Mimespeler Tape Face
brak door dankzij
America’s Got Talent

Pagina 11

De Hofstadgroep ontleed

Oud-leden: ‘Het was ook gewoon gezellig’

Terrorisme-onderzoeker Bart Schuurman kreeg inzage in het volledige politiedossier over de Hofstadgroep en sprak met zes leden. ‘Het ging naast radicale ideeën, ook over voetbal, lekker kletsen, mannen onder elkaar.’

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN ‘Ik had afgesproken op Amsterdam Centraal. Maar toen dacht ik: waar moeten we straks eigenlijk heen? Een café? Maar hij is moslim, en daar wordt alcohol geschonken. Is dat niet respectloos? Uiteindelijk koos ik in mijn onervarenheid voor Burger King. Die heeft natuurlijk wel varkensvlees, maar hij vond het goed. Daar zit je dan iemand uit te horen over terrorisme en de moord op Theo van Gogh. Dan vraag je je wel even af of mensen meeluisteren.’

Bart Schuurman deed onderzoek naar de Hofstadgroep, waarop hij volgende week hoopt te promoveren. Als onderzoeker voor het Institute of Security en Global Affairs (ISGA) kreeg hij al eerder toegang tot het politiedossier over deze radicale groep moslims. ‘Dat was zoveel informatie, daar wilde ik een proefschrift over schrijven.’ Het duurde een jaar voordat hij van het Openbaar Ministerie toestemming kreeg. ‘En alleen onder strenge voorwaarden: alles in het onderzoek is anoniem. En over opsporingsmethodes mag natuurlijk ook niks naar buiten komen.’ Wetenschappelijk gezien is het een tekortkoming, zegt hij. ‘Als jij mij vraagt naar mijn bron, kan ik die niet zomaar met je delen. Dan moet je zelf zo’n verzoek indienen om erbij te komen. Ik heb wel, waar mogelijk, openbare bronnen erbij gezet om dit te ondervangen.’

En hij zocht contact met oud-leden van de Hofstadgroep. Maandenlang was hij bezig om mensen te vinden. ‘De meesten reageerden niet, of zeiden meteen nee. Ik heb

Het schilderij ‘The Neighbour’ (2005, olieverf op doek, 89,5 x 100 cm) van de Zuid-Afrikaanse kunstenaar Marlene Dumas, met daarop Mohammed B., het bekendste lid van de Hofstadgroep. Foto Stedelijk Museum

zelfs een oom aan de telefoon gehad, die vroeg of ik alsjeblieft zijn neefje niet meer wilde lastigvallen. Het ging net iets beter met zijn radicale ideeën. Uiteindelijk heb ik zes mensen kunnen spreken. Eentje had via via gehoord dat ik op zoek was naar mensen. Hij zei: ‘Niemand gaat jou helpen. Maar dat vind ik wel zielig voor je, dus ik praat wel met je.’

Waarom wordt iemand jihadist? Schuurman: ‘We denken al snel dat het vooral te maken heeft met ideeën en geloofsovertuigingen. Maar de redenen voor mensen om mee te doen zijn heel divers.’

De man in de Burger King had aanvankelijk geen radicale ideeën toen hij bij de Hofstadgroep terecht kwam. Het contact kwam deels door toeval tot stand.

‘Hij moest stagelopen voor zijn opleiding, maar hij werd nergens aangenomen. Voor zijn gevoel lag dat aan “die Hollanders” die hem niet wilden vanwege zijn Marokkaanse achtergrond. Dat maakte hem niet meteen radicaal, maar het had vooral praktische gevolgen: hij had geen stage, en had dus niks te doen. Toen hij uit verveling vaker in de moskee bleef hangen, ontmoette hij iemand die hem in contact bracht met de Hofstadgroep.’

‘Zij omarmden hem alsof hij al hun hele leven hun beste vriend was. En het was gewoon heel gezellig, vertelde hij. Het ging, naast radicale dingen, ook over voetbal, lekker kletsen, mannen onder elkaar. En dat vond hij fantastisch, die nieuwe vrienden. Net als iedereen dat zou vinden.’

‘Hij zat daar voor de vriendschap, en bleef terugkomen voor het warme bad van de groep. Het waren zijn nieuwe vrienden, en die waren wel radicaal, maar ach. Gaandeweg begint hij er zelf in te rollen. Hij is uiteindelijk gearresteerd voor voorbereiding van terroristische misdrijven.’

> Verder lezen op pagina 6

Olympisch zilver dankzij briefjes

Njord-roeister Nicole Beukers won afgelopen zomer een zilveren medaille in Rio de Janeiro. Dankzij sportpsycholoog Lex Duvekot wist ze: ‘Ik moet niks, ik wil dit!’

Pagina 3

Werkdruk aan uni verder toegenomen

Dat blijkt uit een rapport van vakbond FNV. Pauzes schieten er vaak bij in, voor persoonlijke ontwikkeling is nauwelijks tijd en overwerk is structureel geworden.

Pagina 4

Bewoners wijken niet voor campus

De bewoners van de huurwoningen tegenover het Lipsius wijken niet voor een nieuwe Humanities Campus. Maar wat is het plan B van de universiteit?

Pagina 5

Studente wint eerste natuurijsmarathon

De Leidse rechtenstudente Lisa van der Geest heeft woensdag de marathon in Noord-Laren gewonnen, de eerste schaatswedstrijd op natuurijs.

Pagina 5

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Puistenkoppies

DOOR BART BRAUN Scholierenclub LAKS doet dus - *haha, goeie grap!* - toch niet mee aan de verkiezingen. Logisch ook: er zijn domweg niet genoeg stemgerechtigde scholieren om ook maar één zeteltje bij elkaar te harken.

Dat komt omdat je in Nederland pas mag stemmen vanaf je achttiende, en dat is eigenlijk best raar. Wie een beetje op de polsbandjes lette tijdens de afgelopen paar El Cids, zag dat er behoorlijk wat achttien-minners naar de universiteit gaan. Je studiekeuze is heel wat ingrijpender dan welk vakje je op 15 maart inkleurt. Scholieren betalen belasting over het inkomen uit hun bijbaantje, en dragen via BTW en accijnzen nog een keer belasting af, maar mogen niet meestemmen over wat er met dat geld gebeurt.

Er bestaan ook minderjarigen die geen bijbaan hebben, maar een echte baan: je bent immers maar leerplichtig tot je zestienjarige leeftijd. Daarna mag je besluiten om fulltime te werken, als je dat liever doet – ook dat is een beslissing waar meer verantwoordelijkheid bij komt kijken dan bij een electorale bijdrage van één vijftigduizendste Kamerzetel. Verlaging van de stemleeftijd naar zestien jaar zou voor de hand liggen.

Natuurlijk: veel mensen veranderen van politieke geaardheid als ze ouder worden. Dat diskwalificeert de stem van jongeren echter niet. En natuurlijk zullen sommi-

ge zestienjarigen verkeerde beslissingen nemen. Een blik op de afgelopen verkiezingsuitslagen maakt echter duidelijk dat zoiets niet alleen aan de puistenkoppies is voorbehouden.

Er is nog een reden waarom het eerlijker is om zestien- en zeventienjarigen mee te laten stemmen. Zij krijgen stukken langer met de gevolgen van het huidige beleid te maken. In het Verenigd Koninkrijk stemden de gepensioneerden het vaakste vóór de Brexit, terwijl de mensen die wél met de verpeste arbeidsmarkt moeten dealen juist tegen stemden, of nog niet mochten stemmen.

Het vergroten van de groep stemgerechtigde jongeren zou bovendien helpen om de belangen van jongeren hoger op de politieke agenda te krijgen. Nu mag je eerst achttien jaar lang niet stemmen. Daarna kan je vrijwel uitsluitend kiezen voor partijen die zich eerst en vooral op vijftigplussers richten, uit angst om nog meer kiezers te verliezen aan Krol en Wilders.

De Tweede Kamer telt nu zeventien fracties, waarvan er zestien geleid worden door mannen in pakken die vrijwel uitsluitend lijken te praten over pensioenen en de islam. Met 416.000 jonge stemmen erbij zou onze politiek wel eens een stuk interessanter en toekomstgerichter kunnen worden. Is er, nu het LAKS niet meedoet, een andere partij die het op de agenda durft te zetten?

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Fernke Blommaert • Mattijn de Groot • Holger Gzella • Marit de Roij • Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb • Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot • Bandirah • Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 0240 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) • Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) • Birgül Açıksöz • Joline Cramer • drs. Bart Funnekotter • drs. Malou van Hintum • mr. Folkert Jensma • Merian Kuipers • Josephine Say • Prof. dr. Nico Schrijver • Marieke Vinkenog • Dr. Hans Vollaard • Christian van der Woude
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkelt.
Klachten en opmerkingen over de toezending van *Mare* 071-5277272.
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Wat werkt en wat niet

Een van de belangrijkste kunsten van het universitaire onderwijs is het geven van goede hoorcolleges. Elke opleiding biedt ze aan, iedere student volgt ze en we weten allemaal wel zo'n beetje wat werkt en wat niet. Toch vinden docenten een indrukwekkend aantal mogelijkheden om hun hoorcolleges om zeep te helpen. Als student zie je de meest uiteenlopende figuren aan je voorbij trekken.

Vaak gaat het in de eerste minuten al mis. Na het klasieke gepruts aan de computer, beamer of microfoon (of alle drie, als je een echte ster te pakken hebt) en de vraag om technische assistentie komt er op de eerste rij een jongen met tegenzin overeind. Wanneer hij iets idioot simpels heeft aangeklikt kan het college beginnen. In het ergste geval begint de docent met allerlei boodschappen van algemeen nut waar niemand naar luistert. Minstens zo vaak verliest hij zich zodanig in zijn inleiding dat meteen duidelijk is dat hij zijn college nooit af zal krijgen. Je komt bij dit soort docenten vaak in een oneindige loop van "het laatste onderdeel verschuiven we naar volgende week" terecht.

Er zijn natuurlijk die docenten waarbij het voor iedereen duidelijk is dat ze al decennia lang woord voor woord hetzelfde verhaal afsteken, als grammofoonplaten die enkel haperen bij een vraag uit de zaal. Vragen worden altijd wel op prijs gesteld, behalve van die ene student die overal zo veel vraagtekens bij plaatst dat het moment nooit ver weg lijkt dat hij zijn eigen bestaan live in twijfel gaat trekken. Vragen aan de zaal stellen is echter een heel ander verhaal. Dit moet in de meeste gevallen worden afgeraden, tenzij de docent in kwestie houdt van ongemakkelijke stiltes en halfhartige aansporingen.

De meeste docenten blijven tijdens hun verhaal netjes achter het spreekgestoelte staan, maar de echte rasvertellers lopen. Ik zou zelfs durven stellen dat een heen en weer lopende docent per definitie een goede docent is. Deze mensen weten wat ze willen vertellen en kunnen dat met

passie overbrengen. En, belangrijker nog, ze maken weinig tot geen gebruik van PowerPoint. PowerPoints kunnen een hoorcollege maken of breken. Een goede PowerPoint bevat een paar plaatjes, diagrammen of kaartjes en wordt niet ontsierd door teksten waarvan de docent benadrukt dat je ze niet hoeft over te nemen terwijl iedere student in de zaal ze overneemt – iets wat voortkomt uit een diep wantrouwen jegens Blackboard.

De meeste docenten laten zich tragisch genoeg overschaduwen door hun eigen PowerPoint. Er zijn er ook die Prezi gebruiken, een soort PowerPoint voor hippe mensen. Gewoon niet doen. Het is alleen maar chaotisch en je wordt er zeeziek van.

Dan zijn er de colleges in het Engels, vaak gegeven door mensen die niet gehinderd worden door een al te uitgebreide kennis van de taal. Zowel docenten als studenten hebben moeite om hun precieze gedachtegangen uit te drukken, maar die drie internationale studenten in de zaal kunnen het wel volgen. En daar gaat het om.

Het grootste probleem zit hem uiteindelijk in de hoorcolleges die niets meer zijn dan een veredelde samenvatting van de opgegeven literatuur. Het doel van een hoorcollege is verduidelijking, geen herhaling. Voorbeelden. Verboden. Het is frustrerend hoe weinig docenten na lijken te denken over de toegevoegde waarde van hun verhaal, terwijl ze toch zelf ook ooit in de collegebanken hebben gezeten. Dit zijn vaak ook de mensen die het gebruik van laptops in colleges proberen te verbieden. Misschien wel omdat je juist aan de reflectie van de schermen de kwaliteit van het college kunt aflezen. Dus, docenten, vertel eens wat je wilt vertellen, in plaats van wat je denkt dat je moet vertellen. Zul je zien dat het blauwe Facebook-schijnsel zo in keurig wit verandert.

MARIT DE ROIJ is student geschiedenis en Russische Studies

Wake-up call is nodig

Hackwet moet niet overschat worden, aldus Leidse jurist

In de strijd tegen cybercrime mogen opsporingsdiensten telefoons en laptopcamera's van verdachten activeren. 'Maar vervolgen blijft vaak verdomd lastig.'

DOOR VINCENT BONGERS 'Criminaliteit verschuift steeds meer naar internet', zegt jurist Jan-Jaap Oerlemans, die vorige week promoveerde op een onderzoek naar cybercrime en de bijzondere opsporingsbevoegdheden die de politie heeft om deze vorm van criminaliteit te bestrijden. 'Gewone gangsters uit Amsterdam gaan ook steeds meer digitaal. Die houden zich bijvoorbeeld ook bezig met phishing. Ook zij handelen in bitcoins om geld wit te wassen.'

Berucht zijn marktplaatsen voor allerlei illegale producten en diensten op het *darknet* - delen van het internet die alleen met versleutelssoftware zoals 'the onion router' oftewel 'Tor' zijn te bereiken. Er wordt van alles verhandeld, van informatie tot wapens, en vooral ook heel veel drugs. Een heel bekende *darknet*-site was Silk Road, die in 2013 door de FBI succesvol werd aangepakt. De eigenaar Ross Ulbricht, alias *Dread Pirate Roberts*, kreeg levenslang. 'Maar er zijn tientallen vergelijkbare sites voor in de plaats gekomen', zegt Oerlemans. Er is zelfs een Silk Road 3.0 actief. Maar terwijl de online criminaliteit zich razendsnel ontwikkelt, blijft de wetgeving om deze misdaad te bestrijden vaak achter.

Onlangs stemde de Tweede Kamer in met de Wet Computercriminaliteit III, die ook wel de 'hackwet' wordt genoemd. 'Deze wet is nodig', vindt Oerlemans. 'Onderzoek naar cybercrime is extreem gecompliceerd. Criminelen maken nu eenmaal gebruik van versleutelde net-

werken. Het is vaak moeilijk voor de politie om de identiteit van een mogelijke crimineel vast te stellen. Met hacksoftware kan je bijvoorbeeld het IP-adres van een verdachte achterhalen. Opsporingsdiensten mogen software plaatsen om de gebruiker in de gaten te houden. De politie krijgt de bevoegdheid om je telefoon aan te zetten, of de camera in je laptop te activeren. Door de gps in een smartphone te hacken, wordt het volgen van een verdachte veel makkelijker. Bij deze laatste toepassing vind ik het overigens wel meer de vraag of dat echt noodzakelijk is.'

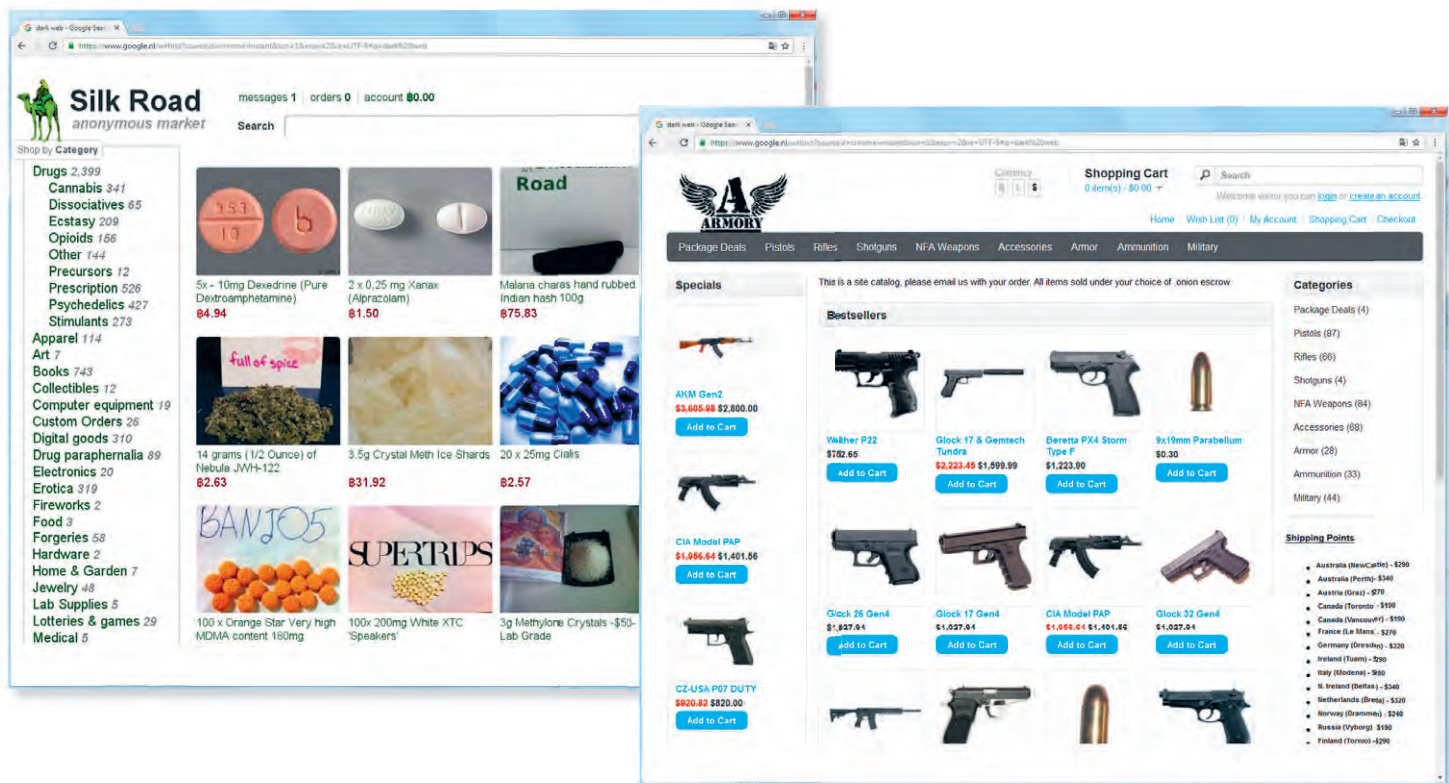
Lopen we zo niet het risico dat de politie deze opsporingstechnieken gaan misbruiken? 'Uiteraard is privacy heel belangrijk. Daarom zijn er heel strenge voorwaarden verbonden aan de hackbevoegdheid. Er is een bevel van een officier van justitie nodig. Een rechter-commissaris moet een machtiging verlenen. En het mag alleen als het om ernstige misdrijven gaat. Daarnaast kijkt een toetsingscommissie van het Openbaar Ministerie er ook nog naar.'

Als de wet ook door de Eerste Kamer komt, betekent dat echter niet dat cybercriminaliteit plots heel ef-

fectief kan worden bestreden. 'Veel zaken zijn grensoverschrijdend. Als iemand Tor gebruikt en zijn locatie niet is vast te stellen, mag je grensoverschrijdend hacken. Dat gaat vrij ver. Pas als de locatie van de verdachte helder wordt, moet je het betreffende land informeren. Maar zelfs als je met hacken bewijs verzamelt, kun je er vaak niet veel mee doen. Als er bijvoorbeeld een Rus bij betrokken is, wordt vervolgen verdomd lastig. Nederland heeft namelijk geen uitleveringsverdrag met Rusland. Dus de wet moet niet overschat worden.'

Preventie is dan ook het meest

effectieve wapen tegen internetcriminelen, aldus Oerlemans. 'Op dat punt kunnen er nog grote stappen gezet worden. Bij bedrijven, burgers én de overheid.' Bescherming hoeft helemaal niet ingewikkeld te zijn. Vorige week hackte *RTL Nieuws* het twitteraccount van SGP-voorman Kees van der Staaij. 'Met een app als Google Authenticator, die een verificatiesleutel genereert, kun je dit voorkomen. Een kleine moeite, maar het is nog geen automatisme bij mensen. Misschien moet je eerst slachtoffer worden voordat je overgaat tot maatregelen. Soms is een *wake-up call* gewoon nodig.'

Ik kan en wil dit. Kom maar op!

Nicole Beukers (midden) met zilveren plak op de Olympische Spelen.

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'Ik wil uit de boot. Ik ben niet goed genoeg', schoot tijdens belangrijke wedstrijden door het hoofd van roeister Nicole Beukers (26). Vier jaar geleden vroeg ze sportpsycholoog Lex Duvekot om hulp. 'Daar ben ik best open in', zegt ze. Duvekot gaf haar voor wedstrijden briefjes mee, met: 'Ik kan dit. Kom maar op. Ik ben er klaar voor.' Afgelopen zomer won ze zilver op de Olympische Spelen in Rio de Janeiro. Dinsdag gaven ze samen een workshop sportpsychologie op het Leonardo College, een school die topsportleerlingen extra begeleidt.

'Best open' is een understatement', vindt Duvekot. 'Sommige sporters vragen steevast hun sessies zo te plannen, dat ze geen teamgenoten tegenkomen. En een korfbalster die vertelde dat ze mij had ingeschakeld, kreeg laatst van haar geschrokken coach te horen: 'Ik wist niet dat het zó erg was.' Terwijl juist op mentaal gebied nu het verschil te maken is.'

Hij geeft het publiek, sporters van verschillende Leidse clubs, waaronder studentenroeiverenigingen Asopos en Njord, concrete tips, zoals het opschrijven van je doel en ontspanningsoefeningen. Het publiek mag meteen de ogen sluiten voor een oefening. Beu-

kers: 'Geluiden van vogeltjes en de zee zijn niet echt iets voor mij, maar eerst je tenen ontspannen, dan je kuitten, enzovoorts, werkt wel. Je moet het trainen, net als fysiek roeien. Vroeger sliep ik drie nachten voor een wedstrijd niet. Ik lag kapot aan de start.' Met foto's neemt ze het publiek mee van trainingen in Sierra Nevada en Italië naar Rio. 'In de finale zijn we als een gek gegaan. Het was de beste race die we ooit met z'n vieren ervaren hebben.' Belangrijk was het besef dat ze niet móest presteren. 'Ik moet niks, ik wil dit!'

'Bij een wedstrijd moesten we écht tweede worden. We werden derde. We wisten niet waar het aan lag', vertelt Heleen Middelkoop (23, rechten), die naar de workshop gekomen is, en net als Beukers bij Njord roeit. 'Misschien hadden we inderdaad te veel het idee dat we moesten en te weinig dat we het zelf wilden. Ik denk soms ook in extremen, dat iets echt nooit gaat lukken.' 'Ik vraag me vooral af: kan ik dit wel?' zegt Njord-roeister Wieke van Oostveen (20, biofarmaceutische wetenschappen). 'Andere mensen, die kunnen het.'

'Als je op selectiemomenten voelt dat iedereen kijkt, kun je blokkeren. Je raakt je ontspanning kwijt, alles verzuurt veel

harder en je voelt je vooral heel machteloos', vertelt Asopos-roeister Ward van Zeijl (24), die afgelopen zomer deelnam aan de wereldkampioenschappen. 'Als ik me realiseer dat ik daar niet hóef te zijn, wordt het van iets groots, iets normaal. Al blijft het spannend.'

De sportpsychologietips blijken prima toepasbaar buiten de sport. Van Zeijl: 'Toen ik me bij mijn bachelorscriptie geschiedenis realiseerde dat ik soms best om hulp kon vragen, werd het meer een puzzel die ik gewoon kon oplossen. Toen haalde ik ook plezier uit het proces.' Beukers, die de pabo afrondde, herkent dat: 'Zeker bij beoordelingen bleef ik meer gericht op mijn taak: gewoon, een les geven.' Inmiddels geeft ze iedere donderdag gymles aan groep 3 tot en met 8. 'Dat is tenslotte mijn toekomst. Het geeft rust dat ik mijn pabodiploma en mijn gymcertificaat op zak heb.'

'Had je tijdens de Olympische finale nog een briefje mee?' wil Van Zeijl tijdens de vragenronde nog weten. 'Voor grote wedstrijden ga ik bijna altijd nog even naar de wc, voor een zenuwplasje. Dan haal ik dat briefje tevoorschijn', zegt Beukers. 'Maar tijdens de Olympische spelen hoefde dat niet meer. Toen zat het al zó in mijn hoofd.'

Nieuws

Brandbrief

Er is een tekort aan betrouwbare informatie over de arbeidsmarktperspectieven van opleidingen, volgens een brandbrief van NVS-NVL en de Keuzegids aan minister Bussemaker van Onderwijs. De NVS-NVL is de vereniging in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs van decanen en mentoren. De Keuzegids beoordeelt en vergelijkt opleidingen. 'Geloofwaardige voorlichting staat of valt met betrouwbare, valide informatie', schrijven de twee organisaties. 'En helaas ligt daar een probleem. Er is op verschillende niveaus een tekort aan betrouwbare voorlichting over perspectieven van afgestudeerden.' De organisaties zijn voor betere alumni-enquêtes, frequent onderzoek naar afgestudeerden, en de beschikbaarheid van deze gegevens voor decanen en uitgevers van loopbaanorientatiemateriaal.

Schillenboer

In Leiden wordt gft-afval lang niet overal gescheiden opgehaald. Enkele bewoners van de Tuinstad-Staalwijk maakten daarom een plan, medegefinancierd door het Fonds Wijkinitiatieven, in samenwerking met Gemiva-SVG, een instelling voor mensen met een beperking. Zij gaan vanaf april met een elektrische bakfiets langs een deel van de wijk, in een proef voor een jaar. Opgeven kan via schillenboer1@gmail.com. De gemeente levert afval Emmertjes. Ander vuilnisnieuws: voor het laten ophalen van grofvuil hoeft sinds 1 januari niet meer bijbetaald te worden. In 2016 was een tarief van dertig euro ingevoerd, maar er kwamen te veel klachten over zwerfvuil.

Magdalena Moons

Er moet een Magdalena Moons-leerstoel komen aan de Universiteit Leiden, vinden een paar oud-bestuursleden van de Leidse 3 October Vereniging. De hoogleraar op deze leerstoel zou zich bezig moeten houden met de Leidse stadsgeschiedenis. Magdalena Moons heeft volgens de overlevering een grote rol gespeeld bij het Leids Ontzet, door met een Spaanse legerofficier te trouwen zodat hij de stad niet zou aanvallen. Daardoor kon Leiden bevrijd worden. De financiering voor de leerstoel is nog niet rond. Sponsoren kunnen contact opnemen met de Stichting Leerstoel Magdalena Moons.

Ontdekker van het jaar

De faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen heeft milieuwetenschapper Alexander van Oudenhoven gekozen tot 'ontdekker van het jaar'. Van Oudenhoven onderzoekt zogeheten ecosysteemdiensten: de waarde van wat natuur doet. Microbioloog Changsheng Wu kreeg de prijs voor het beste proefschrift van 2016: hij beschreef verschillende stoffen die als antibioticum kunnen werken. Informaticus Frank Takes ontving de onderscheiding voor beste docent.

Naar Europa

Eveline Crone, hoogleraar neurocognitieve ontwikkelingspsychologie in Leiden, is vorige week toegetreden tot de European Research Council (ERC). Het orgaan, bestaande uit 22 wetenschappers, houdt zich bezig met de bevordering van wetenschappelijk onderzoek in Europa. Ze is de tweede Nederlander in de ERC. Haar collega is Martin Stokhof van de Universiteit van Amsterdam, die vorig jaar toetrad. Eveline Crone is in Nederland vooral bekend van haar boek *Het Puberende Brein*.

Stukafest

Schrijver Kader Abdolah en de band I Am Oak zijn enkele van de eerste namen die bekend zijn gemaakt voor het festival Stukafest op 16 februari in Leiden. Zij zullen die avond optreden op studentenkamers, samen met onder meer Minerva-jazzband Vier voor half jazz en de winnaar van Leids Cabaret Festival, waarvoor komende zondag nog de laatste audities worden gehouden in Leidse Lente. Tickets voor Stukafest zijn sinds vorige week te koop op Stukafest.nl/leiden.

Geen tijd om ziek te zijn

Werkdruk neemt steeds meer toe op universiteit

Pauses schieten er vaak bij in, voor persoonlijke ontwikkeling is nauwelijks tijd en overwerk is structureel geworden. En zelfs dan lukt het een groot deel van het personeel van universiteiten nog niet om al het werk af te ronden.

DOOR VINCENT BONGERS Dat blijkt uit een rapport van vakbond FNV dat vorige week verscheen.

En al dat harde werken eist zijn tot op de gezondheid. Volgens het rapport heeft 59 procent van de medewerkers de afgelopen drie jaar lichamelijke of psychische klachten gehad door de hoge werkbelasting.

Ruim 2500 medewerkers, zowel wetenschappers als ondersteunend personeel, van alle universiteiten,

werkten mee aan de enquête.

Vooral wetenschappers werken gewoon door terwijl ze ziek zijn. Bijna tweederde van de onderzoekers meldt dat zij zich het niet kunnen veroorloven om ziek te zijn.

Overwerk is eerder regel dan uitzondering. Bijna tachtig procent van de wetenschappers moet vrije tijd opofferen om werk af te maken. Meer dan zeventig procent van de onderzoekers gaat ook in de vakantie aan de slag. En dat heeft gevolgen. De helft van de medewerkers kan zich niet ontspannen tijdens de vakantie of heeft er moeite mee het werk los te laten.

Ook in de avonden en weekenden is het wetenschappelijk personeel vaak nog uren bezig met nakijken, onderzoek of onderwijs voorbereiden.

De helft van de wetenschappers

laat weten geen tijd te hebben om pauze te nemen.

En al dat overwerk is vaak nog niet voldoende. Bijna zestig procent van de wetenschappers heeft niet genoeg tijd om werkzaamheden voor te bereiden. Bijna driekwart van de onderzoekers krijgt niet al het werk af.

De vakbond heeft ook gevraagd hoeveel overuren er dan per week gedraaid worden.

Van de wetenschappers werkt 68 procent structureel zes uur of meer dan de arbeidstijden die in hun contract staan. Bijna een op de zes nooteert zelfs meer dan zestien overuren per week.

Voor andere zaken is nog nauwelijks tijd over. Van het wetenschappelijk personeel zegt 77 procent dingen te laten schieten die belangrijk zijn voor de persoonlijke ontwikkeling.

Alarmerend is volgens de vakbond dat driekwart van alle werknemers vaststelt dat de werkdruk de afgelopen drie jaar alleen maar is toegenomen.

Dat komt onder andere door de enorme toename van studenten, die niet voldoende gecompenseerd wordt door het inhuren van meer personeel. Ook kost het aanvragen van subsidies veel tijd en is de publicatiedruk hoog.

Afgelopen september publiceerde de SP ook een onderzoek naar het wetenschappelijk personeel van universiteiten. Uit dat rapport kwam naar voren dat 72 procent van de onderzoekers onder grote tijdsdruk werkt.

In februari gaan verschillende vakbonden weer in overleg met universiteitskoepel VSNU om tot een nieuwe cao te komen.

‘Ongewenst gedrag is topje ijsberg’

Over slechts drie procent van de geneeskundestudenten komen klachten binnen bij de Commissie Professioneel Gedrag. Die vermoedt echter dat er vaker sprake van moet zijn.

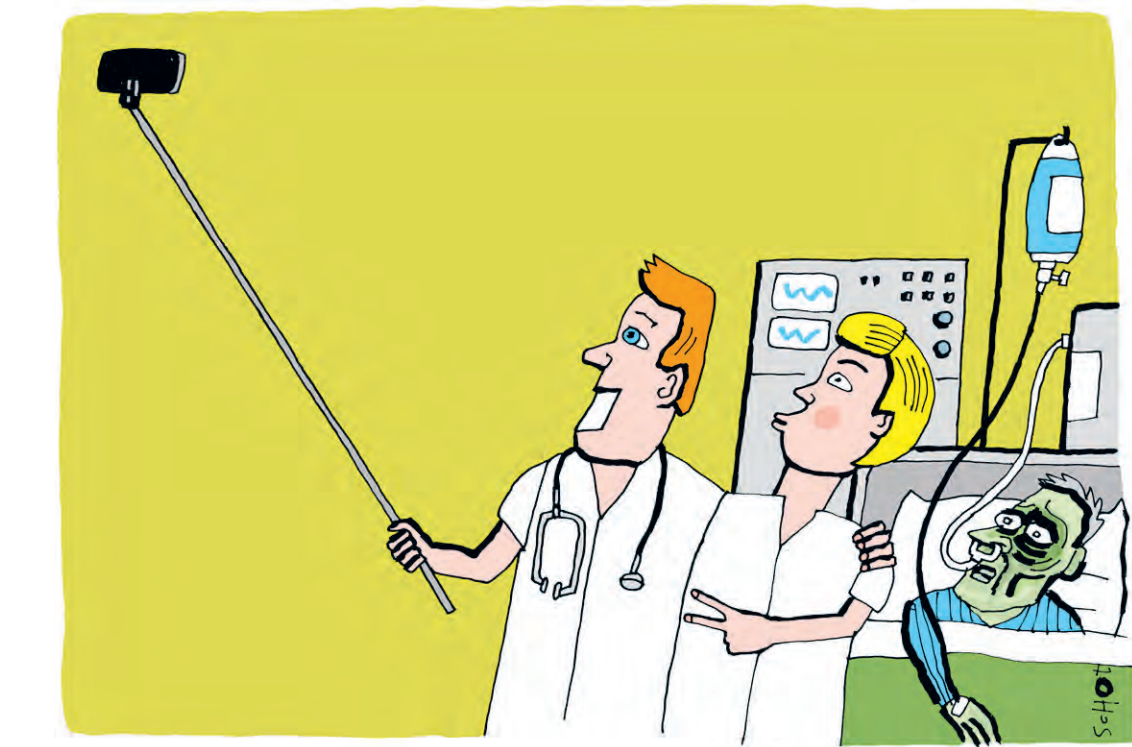
Tussen juni 2009 en 1 januari 2014 kwamen er 107 klachten over Leidse geneeskundestudenten binnen bij de Commissie Professioneel Gedrag, een adviesorgaan van de examencommissie van de studie. Die gingen over 93 studenten: drie procent van het totaal.

Docent Pieter Barnhoorn van de commissie schreef er een overzicht van voor het vakblad *International Journal of Medical Education*.

Barnhoorn en zijn mede-auteurs verdelen de klachten in drie categorieën: omgang met jezelf, omgang met de patiënt, en omgaan met je werk. De klachten blijken redelijk gelijk over die drie verdeeld, maar bij meer dan de helft van de gevallen is meer dan één van die domeinen in het geding.

De meest gehoorde klacht is 'teruggetrokken gedrag', gevolgd door 'onvoldoende beheersing van het Nederlands'. Er kwamen negen klachten binnen over impertinente e-mails en drie over het plaatsen van dissectie-foto's op internet.

Er komen naar verhouding drie keer zoveel klachten binnen over

mannelijke als over vrouwelijke studenten, maar Barnhoorn en co kunnen niet zeggen of dat aan het geslacht ligt, of aan begeleiders die eerder naar de commissie stapten bij een mannelijke arts in spe.

Ze vermoeden dat de drie procent

slechts een topje van de ijsberg is: in alle gevallen was er overduidelijk sprake van onprofessioneel gedrag. Twijfelgevallen worden blijkbaar niet gemeld, maar die zouden er toch ook moeten zijn. Een landelijke studie naar alle Nederlandse genees-

kundestudenten is in de maak.

De commissie geeft overtredende studenten meestal een advies: om psychologische hulp te zoeken, bijvoorbeeld. In één geval, in 2015, werd een student van de opleiding verwijderd. **BB**

‘Studiepunten kunnen niet vervallen’

Door een technische fout in de Wet Versterking bestuurskracht is het niet mogelijk dat studiepunten vervallen. Er is geen rechtsgrond voor het inperken van de geldigheidsduur van gehaalde tentamens.

Dat stelt jurist Peter Kwikkers, die specialist is op de Wet op het Hoger Onderwijs en Onderzoek (WHW).

Hij roept studenten van wie punten zijn vervallen of bij wie punten mogelijk gaan vervallen op om zich bij hem te melden. Voor 120 euro zet Kwikkers dan stappen om deze punten dan alsnog te claimen.

De wet is op 1 januari ingegaan. Wat is er aan de hand?

'De PvdA en de SP dienden een amendement in om de beperking van geldigheidsduur van tentamens, en daarmee de ruimte voor vervallen van studiepunten, te limiteren

tot één precies omschreven uitzondering: sterk achterhaalde kennis, inzicht of vaardigheden,' aldus Kwikkers.

'Dit was altijd al door de wetgever bedoeld, maar werd in de praktijk steeds meer door universiteiten en hogescholen genegeerd. Echter: ook die hoge uitzonderingsgrond geldt vanaf 1 januari 2017 niet. Dat betekent dat studiepunten momenteel in geen enkel geval en om geen enkele reden kunnen vervallen.' Gedupeerde studenten kunnen nu tijdelijk gebruik maken van een 'venster'.

Minister Bussemaker is nu bezig om de fout in het amendement te repareren, aldus Kwikkers.

Het ministerie van Onderwijs erkent de fout. Door een 'verschrijving' is de oorspronkelijke bepaling vervangen. Maar de bedoeling van de regelgever is helder. Het laten vervallen van studiepunten is wel

toegestaan. Er moet nu dan ook gewoon worden uitgegaan van de oude bepaling. De instellingen zijn opgeroepen om de geldigheidsduur van tentamens alleen te beperken als er sprake is van verouderde kennis.

Minister Bussemaker beweert echter volgens Kwikkers 'ten onrechte dat vervallen studiepunten vervallen blijven, en nu nog steeds mogen blijven vervallen, op basis van de oude wet en Onderwijs- en Examenregelingen. Dat is een foute en verwerpelijke oproep, want er worden allerlei andere gronden dan sterke veroudering van de stof gehanteerd.'

'Verschrijving is geen excuus en juridisch nonsens. De 'oude' WHW heeft overigens dezelfde bedoeling. Als het 'oude' recht volgens de minister nog geldt, moeten de instellingen zich daaraan houden. Dat doen ze welbewust niet, en ook niet

aan het recht dat nu geldt en evenmin aan het nieuwe recht dat nog in werking moet treden. Het is duidelijk dat de instellingen, minister en rechter er allerlei vervalgronden bijfantaseren om studiepunten toch te onteigenen.'

De universiteit Leiden past de OERen met betrekking tot de geldigheidsduur van tentamens echter wel aan. 'Volgens de minister is de geldigheid van tentamens in principe onbeperkt, tenzij de kennis aantoonbaar verouderd is. De universiteit houdt zich hier ook aan', mailt universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke. 'Faculteiten kunnen in principe wel beperkingen aanbrengen in de geldigheidsduur van tentamens, maar alleen als ze kunnen aantonen dat de kennis verouderd is.' **VB**

Meer info op www.triasnet.nl/red-uw-studiepunten

Bewoners wijken niet

Woningcorporatie De Sleutels stopt medewerking Humanities Campus

De bewoners van de huurwoningen tegenover het Lipsius wijken niet voor een nieuwe Humanities Campus. Woningcorporatie De Sleutels werkt niet mee aan de bouwplannen van de universiteit.

DOOR MARLEEN VAN WESEL ‘Als we winnen, houden we een borrel, had ik gezegd. En als we verliezen, verdrinken we ons verdriet’, vertelt bewoonster Giny Schoemaker.

Het werd dat eerste, vlak voor het einde van het jaar. ‘Met héél veel opluchting hebben we geborreld. Want reken maar dat er het afgelopen jaar heel wat gevallen van hoge bloeddruk en tiaatjes geweest zijn, tegenover het Lipsius. Eén bewoner werd zelfs door haar arts verboden om nog naar de informatieavonden van de universiteit te komen.’

‘De samenhang is natuurlijk niet te bewijzen’, nuanceert buurvrouw Theresa Steeman, een beetje dan. Want stress was er maar genoeg. ‘Je merkt ook dat je dingen in huis gaat uitstellen.’

De Universiteit Leiden kwam in november 2015 met plannen voor een grote Humanities Campus, waarvoor de woningen en het Lipsiusgebouw gesloopt zouden moeten worden.

Op de plek van het Lipsius stond in het voorkeursmodel een plein, en op de plek van de appartementen een nieuw onderwijsgebouw. Terwijl het zogenaamde participatietraject met de bewoners en andere betrokken partijen nog bezig was, werd het afgelopen jaar al druk nagedacht over de indeling van de nieuwe campus.

Vanuit de universiteit klonken bovendien positieve geluiden over de gesprekken met de bewoners, iets dat bewoners zelf overigens nuanceerden in *Mare*.

Na een jaar van onzekerheid viel vlak voor kerst een brief bij hen in de bus, van woningcorporatie de Sleutels. Na een bewonerspeiling, onderzoek van een onafhankelijke stedenbouwkundige en intern overleg, meldde die: ‘Wij werken niet mee aan de sloop van de woningen.’ De corporatie zou sowieso alleen akkoord gaan als uiteindelijk

zeventig procent van de bewoners zou instemmen met een verhuizing.

‘Dat is niet de peiling die nu is gehouden, door de zelfstandige Huurdersbelangenvereniging de Eendracht’, verduidelijkt Wilbert de Wilde van de Sleutels.

‘Die andere telling gaat er ook niet meer komen, want hieruit blijkt al dat die zeventig procent niet gehaald wordt. Daarom gaan wij niet akkoord met de variant waarin de woningen weg moeten.’

Uit een eigen telling van de bewoners bleek een jaar geleden dat 91 procent tegen de sloop en een verhuizing naar de Paviusstraat was, die toen als alternatieve woonplek werd genoemd.

Onlangs werden daaraan de locaties van Plexus en de Kaasmarktschool toegevoegd, in de binnenstad. Ruim de helft wil nog altijd blijven, volgens de Sleutels. Volgens de bewoners zelf is dat nog een zuinige schatting.

‘Het is nog altijd meer dan tachtig procent hoor’, verzekert Schoemaker. ‘Sommige bewoners hebben niet gereageerd, omdat ze er niets

meer mee te maken willen hebben. Maar ze willen wél blijven.’ Steeman: ‘Het uitroken was bovendien al begonnen. Een jong gezin dat de onzekerheid niet wilde afwachten, is

bijvoorbeeld al vertrokken.’ Schoemaker: ‘44 van de 58 huishoudens hebben gereageerd, of eigenlijk van de 57. Een bewoner is aan het eind van het jaar overleden.’

Hoe ziet plan B eruit?

Wat de universiteit nu gaat doen, is nog niet bekend. Woordvoerder Caroline van Overbeeke wijst er alleen op dat er binnenkort nog een sessie is van de klankbordgroep waarin de universiteit haar conclusies zal presenteren aan omwonenden en belanghebbenden.

‘We blijven in elk geval in overleg’, zegt Wilbert de Wilde van woningcorporatie De Sleutels. ‘Maar wel met het uitgangspunt dat de woningen blijven staan.’

‘De universiteit heeft een zogenaamde terugvaloptie, een plan B’, weet bewoner Theresa Steeman. ‘Daar is maar weinig over gesproken.’ ‘Onze huizen bleken vanaf de allereerste plannen al weggegumd te zijn. We waren gewoon, nou ja, een beetje lastig. En daar ging het mis, voor de universiteit dan. De informatie ging heel top-down. Daardoor liep het spaak’, zegt Giny Schoemaker. ‘Maar we zijn pas echt gerust, als de gemeente het heeft afgehamerd.’

Een buurvrouw die vorig jaar op de eerste bewonersavond al zei te vrezen dat de universiteit haar zin toch wel krijgt, desnoods door onteigening, werd door Michel Leenders, vastgoeddirecteur van de universiteit, in elk geval verzekerd: ‘Die instrumenten zullen niet gebruikt worden.’

‘We zullen het binnenkort wel horen’, denkt Schoemaker. ‘De universiteit moet eerst nog even haar wonden likken.’ Steeman: ‘En dan ga ik mijn tuin weer opknappen. En de trap verven.’

Rechtenstudente wint eerste marathon op natuurijs

Rechtenstudente Lisa van der Geest won woensdag de eerste natuurijswedstrijd van het jaar. Bij de marathon in Noord-Laren - live op zowel de landelijke als de regionale tv - versloeg ze Irene Schouten, die eerder dit jaar het NK marathonschaatsen won. Foto Andy Zuidema/Hollandse Hoogte

Universiteit wil studentenhotel

De Universiteit Leiden wil dat er een studentenhotel op het Bio Science Park komt. De Landelijke Studentenvakbond (LSVb) protesteert. Studentenhotels zijn duur, en bieden geen huurbescherming. De universiteit zegt dat de voordelen opwegen tegen de nadelen.

Desi Gielkens, bestuurslid van de LSVb in de Leidse gemeente, protesteert tegen de ‘schimmige tussenvorm’ tussen huurwoningen en hotels. In het *Leidsch Dagblad* zegt ze dat de vakbond een tekort aan ka-

mers voor internationale studenten ziet, en dat deze studenten daarom klem komen te zitten in de markt. Die hebben dan geen andere keuze dan de –vaak dure- kamers in studentenhotels. Daar hebben ze vervolgens geen huurbescherming.

De universiteit ziet dat anders. Er is een dringende behoefte aan plekken waar mensen tijdelijk kunnen verblijven, zegt universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke. ‘Het gaat om verblijven van maximaal tien maanden. Veel internationale studenten doen hier een master en

zijn binnen die tijd weer weg. Anderen zijn hier zelfs korter, die studeren of werken hier maar een paar maanden. Of zijn een week op conferentie. Die willen gewoon een kant-en-klaar gemeubileerde kamer, vlakbij de plek waar ze werken of studeren.’

De bezwaren van de LSVb erkent ze wel. ‘Maar wij zien de positieve kanten opwegen tegen de negatieve’. De plannen zijn overigens nog niet concreet. De universiteit is wel in gesprek met de gemeente, maar er zijn nog geen gesprekken met partijen die het hotel zouden kunnen bouwen. **AK**

Slaaf als speeltje

Platform Historischeverhalen.nl lanceerde vorige week een papieren verhalenbundel. Verschillende Leidse studenten schreven mee, onder wie Key Tengeler (22, geschiedenis). ‘Een personage moet geen “godverdomme” zeggen in een periode voor Christus.’

Wat voor verhalenbundel is het?

‘Het is een jubileumuitgave, omdat de website Historischeverhalen.nl nu een jaar bestaat. Rik van der Vlugt (afgestudeerd in oktober, red.) heeft het platform opgericht. Hem kende ik van *Leidschrift*, een wetenschappelijk tijdschrift met een redactie van geschiedenisstudenten.

‘Mijn verhaal speelt zich af in de oudheid. Een ander verhaal uit de bundel dat ik heel gaaf vond, was “Een dodelijk schot” van Marjolijn van de Gender, die onlangs de Mare Kooyker Kerstverhalenwedstrijd won, over een veldslag met Genghis Khan. “Een avond in Goa, 1586” door Robin van Koert is van héél dichtbij geschreven, terwijl er ook nog heel veel verhaal achter zit.’

Waar gaat jouw verhaal over?

“Nike, de slaaf uit Ephese” speelt zich niet rond een specifieke historische gebeurtenis af, maar het gaat over een typische relatievorm. Ik heb college gevolgd over slavernij in de oudheid. Daarin kwamen veel tegenstrijdige elementen voorbij. Aan de ene kant werden slaven soms goed behandeld en uiteindelijk vrijgelaten, waarna er nog een carrière mogelijk was, zeker voor hun kinderen.

‘Aan de andere kant werden ze soms juist gruwelijk behandeld, en ze waren wel iemands bezit. In mijn verhaal heb ik zowel de affectie als het geweld willen laten zien. Het personage Quintus houdt van zijn slaaf, maar hij ziet hem ook als een soort speeltje, waarmee hij kan doen wat hij wil.’

Heb je veel onderzoek gedaan voor je begon met schrijven?

‘Ik volg de researchmaster Ancient

History, dus ik schrijf over dingen die ik wel weet. Details zoek ik vaak op. Ik zorg ervoor dat de juiste goden worden aangeroepen en dat een personage niet “godverdomme” zegt in een periode voor Christus.

‘We lezen elkaars verhalen wel, maar niet volledig met Wikipedia ernaast. We geven elkaar eerder tips voor meer emotie, of om het einde van een zin weg te laten.

‘Het personage Quintus heb ik helemaal verzonnen, maar hij heeft wel een realistische naam voor die setting. Ik heb geprobeerd om lezers zich via hem een beetje te laten inleven met de manier van denken uit die tijd. Zelfs in de laatste roman van Ken Follet, die ik overigens graag lees, viel me op dat de goeierikken wel héél progressief waren. Een van de personages uitte kritiek op het geloof en op de geneeswijzen van monniken. Geen stront op een wond smeren, ja, in de 21e eeuw weten we dat wel.

‘In een ander verhaal, voor de volgende bundel, vertel ik vanuit het perspectief van Barabbas, de moordenaar die werd vrijgelaten in de plaats van Christus. Gelukkig is er over hem niet zo veel concrete informatie bekend. Dat scheelt.’

Er komt dus een volgende bundel.

‘Nog twee zelfs, ergens in 2017. Eentje met verhalen uit de Middeleeuwen, en een andere over de Oudheid. We schrijven ieder acht à tien verhalen. Ik ben bezig met de vijfde. Ze spelen zich allemaal af in de Oudheid, maar wel van de verovering van Babylon door de Assyriërs in de zevende eeuw voor Christus, tot Rome rond 500 n.Chr., na de val van het West-Romeinse Rijk.

‘Wie nog een mooi verhaal heeft, mag dat altijd insturen. Ze moeten ongeveer 1500 woorden tellen en goed genoeg zijn. O ja, en historisch realistisch.’

Historische Verhalen, 256 pgs, ISBN: 978-90-826426-0-5, €12,50 bij Boekhandel Van Stockum en op www.historischeverhalen.nl

Achtergrond

Rutte kan hier zo binnenlopen

Verbouwing van betonnen bunker bijna voltooid

Projectleider Frans Dekker (uiterst links): 'Het hout geeft warmte. Anders is het te kil.' Foto's Taco van der Eb

Het Wijnhavencomplex, waar voorheen de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken huisden, is verbouwd en biedt ruimte voor vierduizend studenten. 'Ik zou hier een biertje doen.'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN De asbest is eruit, Sloveense meubelmakers leggen de laatste stroomkabels

aan de college tafeltjes, en de meeste kapstokken zijn geleverd. Dit semester verhuizen een aantal van de grootste studies van Leiden naar een nieuw complex in Den Haag: de Wijnhaven.

De Universiteit Leiden verbouwde het gebouw, waar daarvoor de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken huisden. Nu biedt het ruimte voor vierduizend studenten en heeft het zevenhonderd studieplekken, de

kantine niet meegerekend.

Het gebouw had een U-vorm, maar die is opgevuld met de entree en grote collegezalen, die uit het niets uit de grond zijn gestampt, vertelt projectleider Frans Dekker. De grote trap naar de tweede verdieping kan ook als tribune gebruikt worden. Ervoor staat een lessenaar, voor belangrijke sprekers. 'Dat zou toch mooi zijn, als een minister of een premier Rutte hier af en toe komt

spreken. Ze zitten hier allemaal dichtbij, ze kunnen zo binnenlopen.'

Studieverenigingen hebben ook een soort clubhuis gekregen in de entree. 'Normaal worden ze in een hoekje of op zolder gestopt. Het leek leuk om ze een centrale plek te geven. Misschien dat ze hier ook wel eens een biertje doen.' Hij lacht. 'Zou ik doen, in ieder geval.'

Er is een gecomputeerd systeem – dat even defect

is – voor de informatiebalie, een binnentuin en *common rooms*. In het medewerkersgedeelte staat een pingpongtafel.

Het gebouw was niets meer dan een groot, betonnen skelet, vertelt Dekker. 'Geen ramen, betonnen vloer, betonnen pilaren.' Het is nu wit betegeld, met veel glas en bamboehouten tafels.

Het hout geeft warmte, zegt Dekker. 'Anders is het te kil.' Het ontwerpproces ging soepel, de uitvoering liep op obstakels. 'De vloeren bleken vol asbest te zitten, dat hebben we er allemaal uit moeten bikken. Dat heeft zes maanden vertraging opgeleverd.' Er brak ook brand uit in de kelder, waar veel bedrading zat. Dat is ook opnieuw aangelegd.

Sleutels zijn in het Wijnhavencomplex verleden tijd. De collegezalen, lokalen en de hele vierde en vijfde verdieping zijn uitsluitend toegankelijk met de LU-kaarten van de medewerkers. Geen gehannes meer met sleutels ophalen dus, al werkt Dekkers LU-kaart plotseling niet bij een van de lokalen. Hij weet niet precies waarom. Een collega, die hij onderweg aanspreekt, had die ochtend ook problemen. Bij de andere deuren doet de kaart het wel. De medewerkersgedeeltes zijn met dit systeem afgesloten voor studenten, net als de hele vijfde verdieping.

De verhuizing van verschillende opleidingen stuitte op protest bij International Studies, die volgens verschillende stafleden ruimte was beloofd op de vierde verdieping. De medewerkers van de opleiding zitten in plaats daarvan op de vijfde verdieping, die alleen bereikbaar is via het trappenhuis vanaf de derde. Dekker vindt het jammer, hij had graag een betere toegang naar de verdieping willen maken. 'Maar die verdieping is er pas later bij gehuurd. Toen was het al te laat om er iets mee te doen.' Er komt wel nog tapijt op de grijze trappen, zegt hij, en er komt kunst op de muur om het aantrekkelijker te maken.

De radicale leden bleven over

> Vervolg van de voorpagina

Wat trok hem over de streep om toch geweld te willen plegen? 'Het eerste was een propagandavideo waarin Israëlische soldaten een Palestijnse vrouw mishandelen, die sprekend op zijn moeder leek. Dat maakte het heel persoonlijk, alsof hij een klap in zijn gezicht kreeg. Verder vond hij de moord op Van Gogh vreselijk inspirerend. Hier was iemand, een goede vriend, die niet alleen lulde over wat een "echte gelovige" moest doen, maar het ook liet zien.'

'Verder was er de groepsdruk: er werd veel gepraat over aanslagen, vooral door de harde kern van een man of tien. Dat was ook grootspraak. Maar na de aanslag op Van Gogh konden zij niet opeens zeggen: tja, dat meende ik niet echt. Toen ervoeren degenen die zich voor geweld hadden uitgesproken druk om óók iets te gaan doen.'

Natuurlijk speelde het gedachtegoed een belangrijk rol, zegt hij. 'Maar door uitsluitend naar ideeën te kijken als we het over radicalisering hebben, verliezen we oog voor

andere factoren. Heel veel ligt besloten in de groep zelf: de dynamiek, hechte vriendschappen en identiteit. Ze zijn nu iemand, en hebben het idee dat ze bijdragen aan iets groters dan zichzelf. Dat heeft een heel sterke aantrekkingskracht.'

Tegelijkertijd waren er ook afhakers. 'Leden namen elkaar steeds de maat. Is je baard wel lang genoeg? Verketter je die persoon uit de geloofsgemeenschap wel? De Hofstadgroep werd zo een beetje sekte-achtig. Sommige leden stopten daarom. Een man was het op gegeven moment helemaal zat, dat geouwehoer over zijn baard.' Gevolg: 'De meest radicale leden bleven over.'

Dat ze uiteindelijk, vergeleken met andere terroristische organisaties, weinig geweld konden plegen, komt doordat het geen echt georganiseerde eenheid was. 'Het was heel diffuus, er waren eigenlijk geen mensen die echt de leiding namen.' Eigenlijk, geeft hij toe, was het een beetje amateuristisch. 'Bijvoorbeeld wanneer ze de verkeerde soort kunstmest kopen om een bom te maken. Daar kun je lacherig over doen, maar ze hebben

wel een gruwelijke moord gepleegd. En dit is het soort mensen dat nu naar Syrië of Irak afreist. Op plekken waar ze het wel kunnen leren, kunnen ze veel meer schade aanrichten.'

Het frustreerde hem dat zelfs bij zo'n kleine organisatie de motivatie per persoon zo verschilde. Dat maakte het moeilijk om te generaliseren over hoe en waarom deelname

tot stand komt. Hij hoopt dat zijn proefschrift leidt tot meer onderzoek. 'We hebben veel theorieën over deelname aan terrorisme, maar te weinig goede bronnen. Het blijven aannames. Willen we verder in dit vak, dan moeten we geen nieuwe verklaringen bedenken, maar de huidige heel grondig toetsen aan interviews, politie-informatie,

veldwerk. Anders spreken we over tien jaar nog steeds over *mogelijke* verklaringen in plaats van over empirisch getoetste theorieën.' **AK**

Bart Schuurman, *Becoming a European homegrown jihadist: A multilevel analysis of involvement in the Dutch Hofstadgroup, 2002-2005*. Promotie is 26 januari

'Mohammed B. was de enige die van woorden naar daden ging'

De Hofstadgroep was een groep radicale moslims. Het bekendste lid was Mohammed B., die op 2 november 2004 filmmaker Theo van Gogh vermoordde, nadat die zich kritisch had uitgelaten over de islam. B. schoot hem van zijn fiets, sneed zijn keel door en spietste een brief in zijn borst waarin hij politica Ayaan Hirsi Ali bedreigde.

Na de moord op Van Gogh werden de overige vermeende deelnemers aan de Hofstadgroep opgepakt. Bij hun arrestatie in het Haagse Laakkwartier, op 10 november 2004 gooiden Ismail A. en Jason W. een handgranaat naar de politie. Zij hadden een jaar eerder al vier dagen vastgezeten op verdenking van het plannen van een aanslag. In die zaak werd alleen Samir A. vervolgd, ook al

had hij een verkeerde soort kunstmest gekocht, die niet kon ontploffen. Hij kwam in 2005 alsnog vrij wegens gebrek aan bewijs.

Uiteindelijk was Mohammed B. de enige die daadwerkelijk een aanslag pleegde. Hij was ook de enige die een verleden had met geweld, zegt Schuurman. 'Blijkbaar – en dit vind ik heel positief – is het heel moeilijk om een ander iets aan te doen. Tenzij je psychopathisch bent, moet je leren iemand anders pijn te doen, laat staan te doden. Dus als je ervaring hebt met geweldgebruik, ligt de drempel om het nog een keer te doen lager. Dat is één van de redenen waarom Mohammed B. de enige was die van woorden naar daden ging.'

De Penitentiare Inrichting Ter Apel, in Groningen. Foto John Gundlach/Hollandse Hoogte

Niet weer de fout in

Helpt van gevangenen na zes jaar opnieuw veroordeeld

Het Nederlandse programma om te voorkomen dat veroordeelde misdadigers opnieuw de fout in gaan, werkt maar een heel klein gedeelte van de gedetineerden. Dat ligt vooral aan de uitvoering, vindt criminologe Anouk Bosma.

DOOR BART BRAUN Jajaja, promovenda Anouk Bosma is die Anouk uit *Heel Holland Bakt*. Heel veel doet ze er niet meer mee, de laatste tijd: 'Maar als mijn zoontje jarig is, heeft hij natuurlijk wel de mooiste taart.' Verzoeken van mensen die iets verder van haar af staan dan hij, slaat ze meestal af. Ze heeft namelijk een promotie om af te ronden. Volgende week donderdag is het zover.

Bosma is van huis uit pedagoge, maar promoveert in de criminologie. Haar proefschrift gaat over recidivisten: mensen die veroordeeld zijn voor een misdrijf, en daarna weer de fout in gaan. Als samenleving wil je dat de recidivecijfers laag zijn. Misdaad is sowieso onwenselijk, en één van de doelen van de straf is dat die herhaling voorkomt.

Wat lijkt maar ten dele haalbaar: in Nederland wordt ongeveer de helft van alle veroordeelden binnen zes jaar na vrijlating nogmaals tot een gevangenisstraf veroordeeld. Criminaliteit en het bestraffen ervan kost geld. Dat maakt het ook financieel aantrekkelijk om in recidive-verlaging te investeren. Bosma: 'Veel mensen denken dat resocialisatie een gunst is aan de gedetineerde, maar het is ook een gunst aan de samenleving.'

In Nederland bestond daarvoor een speciaal programma, met de naam Terugdringen Recidive. Via een vragenlijst bepaalde een begeleider waar de gedetineerde behoefte aan had. Iemand met drugsproblemen kon verslavingshulp krijgen, mensen met een kort lontje kregen agressietraining, enzovoort. Dat kwam bovenop het 'kale' programma, waarbij gevangen het

laatste gedeelte van hun straf in een lichter beveiligde inrichting mogen uitzitten, of zelfs thuis, onder begeleiding.

In 2013, tien jaar na de ontwikkeling en zes jaar na de landelijke invoering van het programma, schreven Bosma en haar collega's een artikel erover in het *Tijdschrift voor veiligheid*. Daarin stelden ze vast dat het programma nooit was geëvalueerd. Zelfs cijfers over hoeveel mensen het eigenlijk gevolgd hadden, waren niet zomaar voor handen. 'Een beetje schrikbarend', noemt Bosma dat. Inmiddels heeft ze die evaluatie zelf maar gedaan.

Allereerst het goede nieuws. Dat programma ziet er op papier reuze criminologisch verantwoord uit. Bosma: 'Het kijkt naar de behoeften van de gedetineerde, en dat is wat je moet doen. Het gaat ervan uit dat gedragsinterventies helpen om criminaliteit te voorkomen, en als ik naar de literatuur kijk, is dat plausibel. Ook voor die detentiefasering valt iets te zeggen: er zijn theorieën die stellen dat langer straffen een negatieve invloed heeft op de recidivekans.'

Grootste kritiekpunt: 'Het doel van het programma was om de recidive in de maatschappij met tien procent te verlagen. Dat leek me onrealistisch hoog, omdat maar zo'n klein gedeelte van de veroordeelden mee mocht doen.'

Terugdringen Recidive was namelijk niet voor elke crimineel weggelegd. Dat is het slechte nieuws: het recidiveprogramma is als zo'n Sinterklaas-surprise waarbij in elk cadeautje een iets kleiner cadeautje zit: bij elke ronde valt er iets af, en je houdt maar een kleinigheidje over aan het einde. Om te beginnen kost het programma tijd, dus komen alleen veroordeelden die nog minstens vier maanden cel te gaan hebben in aanmerking.

Tb'sers hebben een ander soort behandeling nodig, dus die vallen af. Je mag niet te ziek zijn om mee te doen, en je Nederlands moet goed genoeg zijn. Vluchtgevaarlijke ge-

vangen mogen geen detentiefasering, en kunnen ook niet mee doen.

Uiteindelijk kwam slechts 22 procent van de grofweg 40.000 mensen per jaar die een gevangenisstraf krijgen in aanmerking voor het programma. Daarvan deed zestig procent daadwerkelijk mee. Wie wil, hoeft niet, maar slechts zeven procent van deze groep bedankte voor hulp. Veel vaker konden ze niet meedraaien, om organisatorische redenen: omdat een bepaalde interventie vereiste dat ze overgeplaatst werden, bijvoorbeeld. Bosma: 'Je zou moeten zorgen dat iedereen die dat wil, mee kan doen. Daar hebben ze eigenlijk ook recht op: de wetgeving zegt dat een vrijheidsstraf dienstbaar moet zijn aan de terugkeer naar de maatschappij.'

Een gedeelte van die zestig procent werd niet naar het juiste pro-

terventie kregen, recidiveren even vaak.

'Ik heb niet alle interventies kunnen onderzoeken', benadrukt Bosma. 'Omdat sommige gewoon niet vaak genoeg gegeven worden. In 2011 kregen van alle Nederlandse delinquenten welgeteld twaalf mensen een agressietraining; dat is te weinig om onderzoek naar te doen. Collega-onderzoekers van mij denken overigens dat eigenlijk elke gedetineerde behoefte heeft aan een van de trainingen.'

Onder staatssecretaris Teeven is Terugdringen Recidive vervangen door een strenger regime. De interventies zijn hetzelfde gebleven, maar een veroordeelde moet de resocialisatie nu verdienen met goed gedrag. Bosma is kritisch. 'De mensen die zich goed gedragen, hebben vaak niet de grootste behoefte. Als je drugsproblemen hebt, ben jij waarschijnlijk niet degene die zich goed gedraagt, maar interventies hebben vaak het meeste effect bij de mensen die ze het hardste nodig hebben. In mijn onderzoek zag ik al dat hoe groter iemands drugsproblemen zijn, hoe kleiner de kans is om in een hulptraject te komen. Terwijl juist zij de hulp hard nodig hebben.'

Hoe moet recidivepreventie dan wel? 'Niet zo heel anders dan wat we al deden. Het is vooral zaak om de praktische problemen op te lossen. De juiste mensen in het juiste programma, trainers die genoeg ervaring hebben om het programma ook goed te kunnen geven. Dat mensen een programma niet kunnen afmaken om organisatorische redenen, mag eigenlijk niet voorkomen. Als we die problemen oplossen, kunnen we een grotere recidive-reductie bereiken. Die zien we namelijk ook in andere landen die dit soort programma's hebben.'

Anouk Bosma, *Targeting Recidivism – An evaluation study into the functioning and effectiveness of a prison-based treatment program*. Promotie is 26 januari

Radioburst

Sterrenkundigen die met radiofrequenties naar de ruimte kijken, zien soms zogeheten *Fast Radio Bursts*: een plotselinge flits van radio-energie, enkele milliseconden lang. Wat de oorzaak is? Dat weten we nog niet. De meeste FRB's zijn eenmalig, maar er is één plek in het heelal waar onderzoekers herhaaldelijk *bursts* van binnen hebben gekregen. Een internationaal team van onderzoekers, met Leidenaar Huib-Jan van Langevelde als laatste auteur, beschreef begin deze maand in *Nature* waar die plek precies is. Dat betekent niet dat ze nu ook weten wát het is. Een neutronenster met een nevel eromheen, of de kern van een sterrenstelsel, speculeren de auteurs. Of iets nieuws.

Natuurbezoek

Echte cijfers hebben ze niet, maar het valt natuurorganisaties al jaren op dat er vooral witte Nederlanders naar hun terreinen komen. Waarom zijn er zo weinig migranten? Een groep onderzoekers, waaronder Jan Boersema van het Leidse Centrum voor Milieuwetenschappen, ging het eens vragen.

Ze ondervroegen Nederlanders van Turkse of Chinese komaf, allen inwoners van het door mooie en diverse natuur omgeven Arnhem. De voornaamste conclusie: staar je niet te veel blind op iemands afkomst. In één zo'n groep zitten verschillen, en het natuurbezoekgedrag van een Chinees met kleine kindjes lijkt misschien wel meer op dat van autochtone Nederlandse jonge ouders dan op dat van twintigers die zijn afkomst wel delen. Wel opvallend: zowel de Turken als de Chinezen zien de natuur als een plaats om te eten: barbecueën, picknicken of bessen en nootjes verzamelen. Turken zien dat als iets typisch Turks, de Chinezen vinden dat juist iets heel Chinees om te doen.

Loodschort

Als je met straling werkt – bijvoorbeeld voor onderzoek, of omdat je kankerpatiënten behandelt met radioactieve tumorkillers – wil je daar zelf niet teveel aan worden blootgesteld. Om dat te helpen voorkomen, bestaat er kleding die straling absorbeert. In de volksmond heet dat een loodschort, maar het zijn niet alleen schorten. Lood is te bros om schorten van te smeden, dus het is meestal lood plus nog iets anders om de boel nog kleding-achtig te houden. Je hebt ook kleding met andere metalen die straling absorberen.

Om al die kleding met elkaar te vergelijken, bestaat er de term 'lood-equivalentie': een schort met een lood-equivalentie van 0,25 mm absorbeert evenveel straling als een loden plaatje van 0,25 mm dik. In theorie, tenminste. In de praktijk is er een hoop discussie over hoe je dat precies moet meten. Welke soort straling gebruik je? Stuur je die in een brede of een smalle bundel? Houd je rekening met de mogelijkheid dat je schort de ene soort straling absorbeert, maar een ander soort uitzendt? In het vakblad *Radiation Protection Dosimetry* beschrijven vier radiologen, waaronder de Leidse Dirk Zweers, een eigen onderzoek naar dertig beschermende kledingstukken. Afhankelijk van de stralingsdosis houdt ongeveer een derde daarvan minder straling tegen dan het loodequivalentie-getal van de fabrikant suggereert. Afhankelijk van de toepassing kan het dus zinvol zijn om de beschermende werking van een kledingstuk nog even te verifiëren, aldus de onderzoekers. Er is ook kleding die wel doet wat de fabrikant belooft, maar het artikel noemt helaas geen merknamen.

Advertenties

VERHEES NOTARISSEN

Verhees Notarissen is het notariskantoor van de regio en opereert vanuit twee vestigingen in de gemeente Katwijk. 6 notarissen en 39 medewerkers zijn u graag van dienst met een specialistische dienstverlening en ondersteuning op maat.

Voor onze vestiging in Katwijk zijn wij op zoek naar een:

ENTHOUSIASTE FULLTIME SECRETARESSE

DE FUNCTIE:

- verantwoordelijk voor dossier- en agendabeheer;
- afhandelen van telefoon-, post- en e-mail verkeer;
- opmaken van brieven, akten en andere notariële documenten;
- termijnbewaking en archivering;
- uiteenlopende administratieve taken

DE KANDIDAAT:

- je hebt HAVO/HBO werk- en denkniveau;
- je bent representatief en klantgericht;
- je weet discreet om te gaan met vertrouwelijke informatie;
- je hebt een uitstekende beheersing van de Nederlandse taal in woord en geschrift, dit is een vereiste;
- goede beheersing van de Franse taal in woord en geschrift is een pré

Spreekt deze functie je aan stuur dan je sollicitatiebrief en cv naar: s.vanheijst@verheesnotarissen.nl

Vestiging Katwijk

Zeeweg 117
071 - 406 05 00
info@verheesnotarissen.nl

Vestiging Rijnsburg

Sandtlaan 45
071 - 409 71 97
www.verheesnotarissen.nl

In memoriam

Professor Marinus de Jonge overleden

Op 26 december 2016 is overleden Marinus de Jonge, emeritus hoogleraar Nieuwe Testament en vroegchristelijke letterkunde aan de Leidse universiteit van 1966 tot 1990. Hij was 91 jaar. De Jonge heeft van 1945 tot 1950 in Leiden theologie gestudeerd. In 1953 promoveerde hij cum laude op een dissertatie over een antiek Griekstalig werk getiteld *Testamenten van de twaalf Patriarchen*. Dit geschrift werd doorgaan gezien als een joods werk met christelijke interpolaties. De Jonge toonde aan, dat het om een christelijke compositie uit de tweede eeuw moet gaan, waarin joodse traditie is verwerkt.

Een juiste evaluatie van het werk is van belang voor de vraag hoe de toekomstverwachting die uit het werk spreekt historisch moet worden geplaatst. Niet al in het Jodendom van de dagen van Jezus, maar veel later. De Jonge heeft decennia lang in tal van publicaties zijn beoordeling van het werk in kwestie verdedigd. Die beoordeling is ten slotte algemeen aanvaard. Hij heeft van het werk ook een kritische Griekse teksteditie bezorgd en er een uitvoerige commentaar op gepubliceerd.

In 1966 werd De Jonge hoogleraar Nieuwe Testament in Leiden. Als onderzoeker heeft hij zich

sindsdien behalve met de genoemde *Testamenten* vooral beziggehouden met vier thema's. Ten eerste, de toekomstverwachtingen in de joodse literatuur van de eerste eeuw voor en na Christus. Ten tweede, de vraag hoe de historische Jezus de uitzonderlijk hoge erkenning heeft kunnen krijgen die hij eind eerste eeuw genoot. Hierover handelt De Jonges boek *Christology in Context* (1988). Ten derde, de specifieke ideeën neergelegd in de brieven en het evangelie op naam van Johannes, speciaal de ideeën over de nauwe verhouding tussen Jezus en God. En ten vierde, de zorgvuldige overdracht van de inhoud van de geschriften van het Griekse Nieuwe Testament in natuurlijk Nederlands. Aan diverse recente vertalingen van het Nieuwe Testament heeft De Jonge intensief meegewerkt.

Het wetenschappelijk werk van De Jonge is strikt filologisch en historisch van aard. Het levert daardoor kennis op die voor iedere belangstellende toegankelijk is. Maar dit werk wil ook het hedendaagse theologisch denken dienen. Historisch onderzoek van vroegchristelijke bronnen kan volgens De Jonge misverstanden in de theologie corrigeren, en voor waardevolle, maar vergeten ideeën opnieuw aandacht vragen.

Eind 1990 ging De Jonge met emeritaat. Hij was toen vijf jaar decaan van de theologische faculteit geweest: van 1971 tot 1974 en van 1988 tot 1990. Hij hield vaak colleges en lezingen in de Verenigde Staten en Groot-Brittannië. Als onderzoeker genoot hij internationaal een grote reputatie, wat blijken mag uit het feit dat hij in 1985 verkozen werd tot President van de "Society for New Testament Studies", het mondiale gezelschap van onderzoekers van het Nieuwe Testament.

Veel van zijn Leidse studenten zijn hem dankbaar voor zijn gedegen onderwijs in de kritische, historische, contextuele interpretatie van vroegchristelijke en vroegjoodse geschriften.

Henk Jan de Jonge, emeritus hoogleraar Nieuwe Testament

PROGRAMMA STUDIUM GENERALE VOORJAAR 2017 (1) www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

Studium Generale organiseert brede activiteiten voor studenten, medewerkers, alumni en andere geïnteresseerden die graag over de grenzen van hun vakgebied heen kijken.

MIT'S NIET ANDERS VERMELD GELDT: TOEGANG IS GRATIS! GEEN AANMELDING NODIG. IEDEREEN IS WELKOM! (KOM WEL OP TIJD, WANT VOL = VOL!)

Voor een uitgebreid programma zie: www.studiumgenerale.leidenuniv.nl. Voor een papieren programmaboekje mail uw postadres naar studiumgenerale@sea.leidenuniv.nl

SERIE: ALLEMAAL TAAL!

DINSDAG 7 FEBRUARI 2017*

Waar komt het Nederlands vandaan?/ Taalwetenschap en de prehistorie
Alwin Kloekhorst/Tijmen Pronk

DINSDAG 21 FEBRUARI 2017

De sturende kracht van taal
Ronny Boogaart

DINSDAG 28 FEBRUARI 2017

De taal van argumenteren en overtuigen
Henrike Jansen

DINSDAG 7 MAART 2017

What is in a word? (in English)
Felix Ameka

DINSDAG 14 MAART 2017

Talen in het heden bieden zicht op het verleden: de Kleine Sunda-eilanden
Marian Klamer

DINSDAG 21 MAART 2017

Moedertaal in de steigers
Claartje Levelt

DINSDAG 28 MAART 2017

Het horen van spraak en muziek met een cochleair implantaat
Daan van de Velde

TIJD & LOCATIE

19:30 - 21:00 uur, zaal 011, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

* NB Dinsdag 7 februari duurt de (dubbel)lezing tot 22.00 uur

SERIE: GLOBAL CHALLENGES

WOENSDAG 8 FEBRUARI 2017

The Energy Transition, or, The Undoing of a Faustian Bargain
Gert Jan Kramer en Paul Behrens

WOENSDAG 1 MAART 2017

Subject to be announced
To be announced later on our website

TIJD & LOCATIE

19.00 uur
Auditorium, Leiden University College, Anna van Buerenplein 301, Den Haag
Voertaal Engels
Van te voren aanmelden via www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

SERIE: WAT BEZIELT DE UNIVERSITEIT

DINSDAG 14 FEBRUARI 2017

Competitiecultuur
Gabriel van den Brink

DINSDAG 14 MAART 2017

Publicatiecultuur
Met o.a. Johan Rooryck

TIJD & LOCATIE

19:30 - 21:15 uur
Klein Auditorium, Academiegebouw, Rapenburg 73, Leiden
Van te voren aanmelden via www.studiumgenerale.leidenuniv.nl

SERIE: COMPLEX NETWORKS: CHALLENGES AND PERSPECTIVES

MAANDAG 20 FEBRUARI 2017

Real-World Networks
Frank den Hollander

MAANDAG 27 FEBRUARI 2017

Visualization and Simulation of Large Real-World Networks
Michael Emmerich

MAANDAG 6 MAART 2017

Economic and Financial Networks
Diego Garlaschelli

MAANDAG 13 MAART 2017

Early-warning Signals in Financial Networks
Diego Garlaschelli

MAANDAG 20 MAART 2017

Epidemics on Networks
Frank den Hollander

MAANDAG 27 MAART 2017

What Makes Network Problems Hard to Solve?
Michael Emmerich

TIJD & LOCATIE

19:30 - 21:00 uur, zaal 011, Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden

SERIE: HUTSPOT

ZATERDAG 25 FEBRUARI 2017

Robots die voelen, scheppen en falen*
Peter van der Putten en Maarten Lamers

TIJD & LOCATIE

19:00 – 20.00 uur
Hartebrugkerk, Haarlemmerstraat 110, Leiden
Klein Auditorium, Academiegebouw, Rapenburg 73, Leiden
* deze lezing gaat vooraf aan de uitvoering 'Emotioneel Abstract' (20.15 – 22.00 uur) door het Nederlands Studenten Kamerkoor. Kaartjes hiervoor via www.nssk.nl

SERIE: DE STIJL: EEN EEUW VOL INVLOED OP KUNST, VORMGEVING EN LITERATUUR

WOENSDAG 8 MAART 2017

De stijl als lichtend voorbeeld/Een stijl
Jonneke Jobse/Maarten van Maanen en Ruchama Noorda

WOENSDAG 22 MAART 2017*

Een wereld in primaire kleuren: het leven en werk van Piet Mondriaan
Lieke Wijnia

TIJD & LOCATIE

19:30 uur
Klein Auditorium, Academiegebouw, Rapenburg 73, Leiden
* 22 maart is de locatie in zaal 3.01, Wijnhavengebouw, Turfmarkt 99, Den Haag

Desert Life

Archaeologist: “Nobody ever visits this place”

Archaeologists found more than a thousand rocks with inscriptions on them. Photo by Peter Akkermans

The war put an end to archaeologist Peter Akkermans' digs in Syria; he ended up in a Jordanian patch of no man's land and discovered all sorts.

BY ANOUSHKA KLOOSTERMAN “You might think: what am I doing here? These far-away countries don't really count. Everybody just assumes there's nothing there.”

Using a map, Peter Akkermans points out a region shaped like a

new moon; it contains stretches of land in Israel, Egypt, Turkey, Iraq, Iran, Syria and the northern part of Jordan. “The key to everything is the Fertile Crescent.” This region is regarded as archaeologists' goldmine, because it was farmed from a very early period. “Nobody ever visits the deserts.”

But he did. His field of research is (literally) in East Jordan, where he ended up by necessity. Akkermans spent 25 years working Syria, in Tell Sabi Abyad, where he conducted large-scale digs. “But the war forced

us to leave. In 2011, one week before our departure, the fat hit the fire and I couldn't reach it.” It was a terrible blow to the research: in 2014, Akkermans told *Mare* how the jihadists plundered the warehouse where all the finds were kept.

He had always been interested in the outlying areas and ended up in a patch of no man's land, close to the border with Saudi Arabia. Based in a deserted oil camp, he and his team of twelve PhD students and degree students comb through the empty area of desert every year. The camp

is on the verge of collapsing and partly buried in sand, Akkermans explains.

Metre by metre, the team is attempting to document an expanse of land measuring three hundred square kilometres. “We are pioneering; we want to reconstruct life in this area”, Akkermans continues. By which he means: all life, from 9,000 BC up to the present day. “Drawings of little lorries done by modern nomads and coins from 1973 – we include all these things.”

This arid, stony desert region soon proved to have countless signs of previous life: traces of a green country that was once heavily populated by nomads, hunters and herdsmen.

“On the satellite pictures – Google Earth is ideal for this sort of thing – you can see all sorts of structures. There are traces of walls, huts or houses, paths, barrows and stables. However, a number of questions remained: “When was it built? When was it deserted? We needed to be on the ground to find the answers, and that's where we noticed details too small to show up on satellite images.”

On the ground, the archaeologists found more than a thousand rocks with inscriptions and drawings on them. The desert must have teemed with life.

“The drawings are scratched or hacked into the surface – there are no paintings. They show camels, but there are gazelles, emus, lions and hyenas too and people shooting at the animals with bows and arrows; they are often accompanied by inscriptions in Safaitic writing: lists of parents' and forefathers' names. They say things like ‘name, son of, son of, son of ...’ and can go back thirteen generations. It's a huge memory.”

The drawings date from around the early part of the first century AD while other remains could be as much as eleven thousand years old. “We only have tiny clues to work with and preservation is a major problem. The bodies in the barrows

were only covered by rocks, so they have totally disappeared due to the affects of the weather, insects and dampness. Even in the barrows that have survived intact and have never been robbed only contain dust sometimes; entire bodies can decompose here.”

The landscape must have looked very different. “We have found wood remains, dating from the third century A.D., from seven different species of tree, species that need water all year round. It must have been much more verdant, with plenty of water; perhaps there weren't any woods, but there would have been copses.”

The fact that the deserts weren't always deserts was revealed last year, when, after many years of drought, it started to rain again. “Immediately, flowers shot up and large pools formed. The countryside was completely transformed; animals could find food again so the nomads returned too.”

He suspects that the region used to attract lots of herdsmen with livestock but few farmers. “The ground is very stony – even our hiking boots don't last long. This area would be a farmer's second or third choice. However, others need room to let their animals graze and perhaps there was some ad hoc agriculture in the low-lying parts.”

He hopes he can bring a forgotten area back to life with this project. “People always ignore these areas, so the records are very one-sided, as if these people never existed. So many activities are missed: people could draw and write; they had wishes and dreams too.”

“Many stories about them are disparaging: they are barbarians, living on the furthest boundaries of the kingdoms so they had a bad reputation. In the tales told by the Romans, for instance, only the tribes burn down the forts. But were they independent? Did they have any interactions with cities? How intensive was the contact? We just don't know.”

Opinion

Foreign and Unemployed at 24

She is the proud owner of a master's degree but has no idea what to do with herself, says **Anamaria Kalaj**. Because if you don't speak Dutch, even a degree from one of the best universities isn't be enough to ensure you a job.

We Millennials are a special breed. While we want the world, we are inheriting increasingly more problematic issues around the globe. We grew up in much better conditions; most have never seen war, poverty or hunger. We are told that if we try and work hard enough, we will succeed. The realities of the world are that we are entering a work force not prepared. The jobs that are in high demand are not the ones that are being thought in schools. If they are, there are non available. The traditional way however still is, go to

university, and you will have a good job afterwards. The economy we are in now is not the one we created. We have inherited it. It is not that we are lazy, but we got dealt a lousy hand.

I realized this, even more so, once I decided to leave my home country and try to seek my luck elsewhere. As most international students do before coming to the Netherlands, I did my research thoroughly. I chose the best university in Western Europe that was in my budget, which also turned out to be in the top 10 universities in the world with a school of archaeology.

Unlike most Dutch students, international students graduate from universities at a much faster rate. And while networking is a great way of getting into contact with your future employer, an international student often won't have enough time to do so. I started my masters in September 2015, and I handed my

thesis of almost 80 pages in June 2016. I had also managed to pass all my exams. That was my life for nine months. That did not leave much room to get work experience or to make significant connections. So now I am a proud owner of a master's degree and having no idea what to do with myself.

Throughout my studies in Croatia I did multiple jobs to insure I would have the best experience possible, thus increasing my employability. At 24, I have roughly three years of work experience in archaeology. I admit, I did not choose a very lucrative career.

Before I even graduated, I started thinking about jobs, sending open solicitations to over 20 museums and companies where I felt I could contribute. They all responded promptly, wishing me all the best in my future endeavors, but they are not looking for someone who doesn't speak Dutch. Coming from

Croatia, where almost every third young person is unemployed, and the 10% youth unemployment rate in the Netherlands seems amazing. I am now holding my orientation year visa, so I can hopefully get a job washing dishes or serving beer, because even a degree from one of the best universities won't be enough to ensure me a job in my field.

Don't get me wrong, I have myself many a times professed deep love to the institution of a bartender, but I never thought that after studying for my whole life, I would think myself lucky if I get such a job. I am no longer optimistic of finding a job in my field. While I tried and, in my opinion, succeeded in integrating myself into the Dutch society, my Dutch is still a long way from being fluid. While I have no problems finding volunteer work, nobody is willing to hire a non-Dutch speaker.

I find myself reverting to my

knowledge of Croatian as one of the rare chances I might get at standing out in the crowd of thousands of unemployed, hoping that the knowledge of a language would help me. Croatia has a little over four million people, so as you can imagine, our language is not as vital for company's wellbeing as other languages might be.

While I am certain that at some point I will find my dream job, that prospect fades with an increasing urgency of finding an employment, any kind, because the bills will keep on coming. The international graduates would love to work and make the Netherlands an even better country to live in, but we are rarely given that opportunity. If you are a recent college graduate, and foreign, the world is not yours to grab. Being a young adult, when someone asks me what would be my dream job, my answer simply is the dream job is the one that pays.

Zwijgen werkt wonderwel

Mimespeler uit *America's Got Talent* in Leidse Schouwburg

Mimespeler Sam Wills: ‘Tape Face begon als een grap.’ Foto PR

Nadat Sam Wills een toiletbril om de nek van een Spice Girl hing, brak hij door als Tape Face. ‘Vroeger sloeg ik spijkers door mijn neus.’

DOOR VINCENT BONGERS Op het podium van het auditieprogramma *America's Got Talent* staat een man. Hij ziet er uit als goth die net een lijntje speed heeft genomen en kijkt de jury strak aan. Zijn ogen zijn zwaar aangezet met zwarte eyeliner, wat zijn blik nog doordringender maakt. En zijn mond is afgeplakt met duct tape.

‘Ik ben een beetje bang,’ fluistert iemand in het publiek. Dan pakt de man twee ovenhandschoenen en laat ze een zoetsappige ballad zingen. De zaal ontdooit meteen. En met succes. Uiteindelijk haalt de kandidaat de finale.

Zo maakte de wereld kennis met de Nieuw-Zeelandse Sam Wills aka Tape Face. Woensdag treedt hij op in de Leidse Schouwburg. ‘Het was kerstmis en ik was aan het spelen met mijn neefje,’ legt Wills (1978) uit aan de telefoon. ‘We grepen ovenhandschoenen en waren ermee aan het rommelen. Ik keek naar de vorm en dacht: als je daar knopen opplakt, zijn het net wezentjes die vol harts-tocht een duet kunnen aangaan.’

In de jaren negentig raakte Wills geïnspireerd door freakshows als de Jim Rose Circus. ‘Dan wurmde ik mijn lichaam door een tennisracket, slikt gloeilampen in en sloeg spijkers door mijn neus. Maar dat is echt wel heel lang geleden.’

‘Tape Face begon als een grap. Ik was helemaal niet bezig met mime. Ik praatte juist heel veel op het podium, deed een stand-up show. Het leek me interessant om te kijken of het ook zou lukken om mensen te

entertainen zonder wat te zeggen. Omdat ik dat tot het extreme wilde doortrekken, plakte ik mijn mond af met tape. Dat werkte wonderwel.

‘Mijn optredens in *America's Got Talent* hebben er voor gezorgd dat ik voet aan de grond kreeg in de VS. Ik ga meer dan twee maanden spelen in de Flamingo in Las Vegas.

‘Muziek is heel belangrijk in de show. Ik gebruik veel jarentachtig- en negentignummers. Het is een show voor de hele familie en veel ouders in het publiek zijn van mijn generatie. Vandaar ook de verwijzing naar de vermaarde pottenbakkers-scène uit de *Ghost*. Die film kennen jongeren vaak niet, maar was voor mijn generatie niet te vermijden.

‘Ik wil het publiek echt deelgenoot maken van de show. In een act moest een man strippen. Ik had hem wat spullen gegeven om uit te trekken. Maar hij bleef doorgaan, en trok ook zijn eigen kleren uit. Prima natuurlijk. Het leukste is als mensen weer even kind worden en de ellendige buitenwereld even vergeten.’

Bij *America's Got Talent* wees Wills vinger naar jurylid en Spice Girl Mel B. Zij kreeg een toiletbril om haar nek gehangen en werd bestookt met een wc-ontstopper. Wat ze niet zo leuk leek te vinden.

Wills: ‘Nee, joh. Ik vond haar reactie enorm grappig. Ze nam het heel sportief op. Juist zo’n gezichts-uitdrukking van enige schrik en ongerustheid is optimaal. Daar kan ik dan uitstekend op inspelen.’

Tape Face, More tape
Leidse schouwburg,
wo 25 januari, € 25,50 - 14,50

Gratis kaarten winnen? Kijk op onze Facebook- of Twitterpagina

Agenda

FILM

TRIANON

Brimstone

Dagelijks 21.30, do + ma 14.30, do, za, ma, wo 18.00

KIJKHUIS

Elle

Do 1900 Zie verder:

<http://www.bioscopenleiden.nl/>.

MUZIEK

GBR. DE NOBEL

Kaputt!

Za 21 januari, 23.45, €17,-

QBUS

Zayna, muziek gebaseerd op

Arabische gedichten

Za 21 januari, 21.00, €15,-

Music Heals met o.a. Oliver Cried Wolf

en Thursday Jam

Zo 22 januari, 15.00, €5,-

Jazztrio Massot-Florizoone-

Haorbaczewski & Claron McFadden

Za 28 januari, 21.00, vanaf €10,-

BPLUSC

Gratis proefflessen,

www.bplusc.nl/proefflessen

t/m 21 januari

Zagerij Pro (locatie Oude Vest)

Do 26 januari, 12.45, €5,-

DE TWEE SPIEGHELS

Flink! Ft Enilesss Turntables

Vr 20 januari, 21.00

Guido Marchena Swing Society

Za 21 januari, 16.00

Martijn van Itersen Quartet

Zo 22 januari, 21.00

Meer Blues & Jazz op

deleidsejazzweek.nl (16 t/m 22 januari)

DIVERSEN

THEATER INS BLAU

Flip en de Noormannen: Make-up

Za 21 januari, 20.30, €16,-

Het Zuidelijk Toneel/ Stichting

Nieuwe Helden: De Man door Europa

Di 24 januari, 20.30, €17,50

BOEKHANDEL VAN STOCKUM

Lezing Henk Schulte Nordholt:

Een geschiedenis van Zuidoost-Azië

Do 19 januari, 19.30, gratis

Lezing Olaf Kaper: Koninginnen

van de Nijl

Do 26 januari, 19.30, gratis

BOEKHANDEL KOOYKER

Meet & greet Toon Tellegen

Zo 22 januari, 14.30, gratis

Interview Dick Swaab over het Brein

Di 24 januari, 19.30, €5,-

(t.b.v. hersenonderzoek)

RESTAURANTS

De Leidse Restaurantweek 2017

23 t/m 29 januari

GBR. DE NOBEL

PechaKucha Night

Wo 25 januari, 20.20, €7,50 (vvk €6,-)

LIPSIUS (ZAAL 227)

Discussiebijeenkomst Contested

Borders. Accessibility of Social

Services for Refugees

Do 19 januari, 15.30

KOG (ZAAL C131)

Verkiezingsbijeenkomst Migratie-

beleid (Instituut voor Immigra-

tierecht, JFV Grotius & Amnesty

International)

Wo 25 januari, 17.00

GORLAEUS LUMY 04.28

Van Leeuwenhoek Lecture, Neil

Benson: The journey to the impactful

application of mathematics in drug

discovery

Do 26 januari, 15.45

HUBSPOT

Tentoonstelling: Return door

studenten Media Technology

26 t/m 28 januari

GALERIE ARS

Expositie: !VERS!

t/m 22 januari

Expositie: Zout

28 januari t/m 12 februari

MUSEUM VOLKENKUNDE

Tentoonstelling: Wereld vol veren

t/m 5 maart 2017

SIEBOLDHUIS

Overzichtstentoonstelling Utawaga

Kunisada

t/m 5 maart 2017

Casper Faassen: De dingen die

voorbij gaan

t/m 4 juni 2017

Leiden is best een jazzstad

Zingende dirigent Guido Marchena heeft eigen jazzcombo

Guido Marchena Swing Society speelt zaterdag tijdens de Leidse Blues- & Jazzweek in De Twee Spiegheles.

DOOR MARLEEN VAN WESEL ‘Zeg Jeurt, waarde Jeurt’, zong Guido Marchena (30) een tikkeltje geaffecteerd tot Jort Kelder, bij de aftrap van het afgelopen seizoen van televisieprogramma *Hoe heurt het eigenlijk*. ‘Zeg ons eens hoe het nu heurt, en waarom en waaraan u zich zo steurt.’

‘Jaren geleden was er een item over baarden, met Kapper Eric, de welbekende Leidse herenkapper’, verklaart Marchena. ‘Via hem kwam de redactie bij mij, en sindsdien doen we wel vaker muziekdingetjes.’ Deze week treedt hij op tijdens de Leidse Blues- & Jazzweek. ‘Guido Marchena Swing Society is de volledige naam. Het is mijn eigen combo. Ik heb een paar musici om me heen verzameld. Gewoon, uit Leiden. Vrij gemakkelijk, want Leiden is best een jazzstad.’ Uit het programma van de Blues- & Jazzweek weet hij dan ook meteen wat Leidse namen aan te bevelen. ‘Bart Wirtz is een heel goede jazzsaxofonist. Pianist Frans Heemskerk is ook leuk. En Martijn van Itersen is misschien wel de beste jazzgitarist ter wereld.’

In Guido Marchena Swing Society neemt hij de zang voor z’n rekening. ‘Jazz is vaak instrumentaal, wat volgens de puristen ook zo hoort. Ons repertoire komt uit het Great American Songbook. Dat is juist gefocust op zang. Het zijn liedjes uit het begin van de twintigste eeuw, die later verjazzd zijn, bekend van Ella Fitzgerald, Frank Sinatra, Dean Martin en recenter Jamie Cullum en Michael Bublé.’

Het begon allemaal met de piano in zijn ouderlijk huis. ‘Mijn broer en zus hadden er weinig interesse in, maar ik vond het altijd al spannend hoe muziek-instrumenten werken. En ik kom uit Prinsenbeek, in

Brabant, dus uiteraard speelde ik daar bij de fanfare. Zo hopte ik van instrument naar instrument, met steeds de piano als basis.’

Hij wilde piano studeren aan het conservatorium, maar het liep anders. ‘Op een cruciale leeftijd kreeg ik een polsontsteking. Ik ben toen rechten en literatuur-wetenschap gaan studeren in Leiden, in combinatie met een bijzonder gezellige studententijd bij sociëteit Minerva. Op een gegeven moment ben ik dirigent geworden van Sempre Crescendo. Dat zat toen lekker in de lift. Tegenwoordig is het een groot koor en een groot orkest, weer helemaal op oude kracht. Daar ben ik best trots op. En het is nog steeds leuk om te doen.’

Hij dirigeert namelijk nog steeds. Niet alleen bij Sempre Crescendo, ook bij The Bitterballs Bigband. Aan het conservatorium van Amsterdam volgde hij na zijn Leidse studies de dirigenten-opleiding. ‘En een bijvak zang. De vocalen kwamen er namelijk bij toen ik met Jan Stroomer Upright Pianos begon.’ Dat is een piano-dueling-band, met twee piano’s en een hoop medleys en verzoekjes. ‘Maar uiteindelijk wilde ik graag zelf zingen, met goede muzikanten. Als dirigent ben je dienstbaar naar je bigband, je koor of je orkest. Ik ben een bariton. Moderne pop is vaak te hoog, en ik vind jazz mooie muziek.’

Guido Marchena Swing Society
De Twee Spiegheles, za 21 januari, 16.00 u
Kijk voor meer optredens op
www.deleidsejazzweek.nl

Foto Renzo Candido

Het clubje

Vlnr. Annemarie de Jong, Anna-Maria Hilscher, Ariana Manduzai, Edouard Bonneville. Foto Taco van der Eb

‘Nederlanders zijn ook welkom!’

Het bestuur van de Orientation Week Leiden

Ariana Manduzai (25 jaar, voorzitter, master Journalistiek en nieuwe media): ‘OWL staat voor Orientation Week Leiden. Het zijn de introductieweken voor internationale studenten in de zomer en in de winter. Ook masterstudenten die voor het eerst in Leiden studeren kunnen zich trouwens aanmelden. Dat is het mooie van OWL. Zo ben ik hier ook terecht gekomen: ik studeerde hiervoor in Groningen.’

Edouard Bonneville (21 jaar, penningmeester, Statistical Science – uit Frankrijk): ‘OWL is echt goed, meestal heb ik wel iets te zeuren over iets dat wordt georganiseerd door anderen. Maar toen ik zelf de OWL deed, had ik echt niks te klagen. Dat wilde ik vanachter de schermen meemaken. Mensen ook zo’n week bezorgen, dat leek me wel wat.’

Anna-Maria Hilscher (21 jaar, deelnemers, psychologie – uit Duitsland):

‘Zo’n week organiseren klonk inderdaad als een leuke uitdaging.’

Annemarie de Jong (21 jaar, logistiek, Chinastudies): ‘Daarnaast is het ook fijn voor de internationale studenten om zoiets als OWL te hebben. Je hebt meteen een netwerk. Het is niet altijd even makkelijk om in het buitenland te gaan wonen. Zelf heb ik in China gewoond, ik weet er alles van.’

Manduzai: ‘Je hebt niet alleen een netwerk in die week, maar je houdt er ook vrienden voor het leven aan over. Ik heb ook nog steeds contact met mijn mentoren van mijn OWL-week.’

Bonneville: ‘Het is ook een fijne, sociale club hier. Zelf vind ik het jammer dat veel studentenverenigingen zich niet iets meer openstellen voor internationale studenten – al zijn het sportclubs, ofzo. Ze hebben niet echt iets in het Engels of iets extra’s voor de internationale studenten. Ze beperken zich tot de intro-

ductie, maar studenten hebben juist ook iets nodig voor na die week.’

Hilscher: ‘Zelf vind ik het eigenlijk lastiger om hier in Leiden bijvoorbeeld aan een bijbaantje te komen. Je moet daar echt Nederlands voor kunnen spreken. Ik probeer dat nu te leren, maar dat is lastig.’

Manduzai: ‘De universiteit doet wel haar best door steeds meer Engelse cursussen aan te bieden en een groot deel van de communicatie in het Engels te voeren.’

Bonneville: ‘Nederlandse universiteiten nemen zichzelf daar soms ook te serieus in hoor. In Engeland, waar ik ook heb gestudeerd, deden ze er niet helemaal hun best voor. Ze organiseerden niks extra’s, ze hadden zelfs helemaal niet zoiets als OWL. Ik denk dat het gewoon genoeg is voor de universiteit om Engelse lessen aan te bieden en in het Engels te communiceren.’

Manduzai: ‘Wij gaan daar niet over. Het enige wat wij kunnen doen is internatio-

nale studenten een onvergetelijk verblijf geven. Er zijn namelijk niet alleen introductieweken, maar ook andere feestjes en uitstapjes. Nederlanders zijn trouwens ook welkom!’

Hilscher: ‘Ja, ik kijk uit naar de stadswandeling en naar het eindfeest van de introductie. Het eindfeest is leuk om de sfeer. Iedereen is dan al een stuk losser.’

Manduzai: ‘De stadswandeling is leuk, omdat alles dan een beetje bij elkaar komt. Je leert en de stad en elkaar kennen.’

De Jong: ‘Het schaatsen is ook altijd leuk. Veel mensen hebben dat nog nooit gedaan.’

Bonneville: ‘Ik vraag me vooral af hoe we alles gaan redden eigenlijk. Er is zo veel te doen!’

Manduzai: ‘It’s going to be OWL-some anyway.’

DOOR MARLIES ROTHOFF

Column

Olifant

Er gaat van alles langs me heen: een hoop geknal, koude lucht en het gebrabbel van de vriend die naast me fietst. Op vrijwel elke straathoek zie ik een kindsoldaat, gewapend met een rugzak vol rotjes. Het is oorlog, tweeduizendzestien gaat eraan.

Eenmaal aangekomen op de Hooigracht parkeer ik mijn fiets, zo’n oud ding wat ik laatst vond in mijn oma’s schuur. Eigenlijk houd ik wel van oud.

Door de halfopen voordeur klinkt een mengelmoe van gepraat en muziek, dus we lopen naar binnen. Wanneer ik de fusie binnenstap zie ik het meteen. Er is hier een olifant – een hele grote, maar ik negeer ‘m liever.

Gelukkig zijn er ook olieballen, dus stop ik er daar snel een van in mijn mond. Uit de koelkast komt een bier-tje en ik zou bijna vergeten dat die olifant er nog is.

‘Wat zijn jouw goede voornemens?’, vraagt het meisje naast me. Ik ben natuurlijk niet de enige die ‘m ziet, maar zij is de enige die erover durft te praten.

‘Die heb ik niet. Om eerlijk te zijn, vergelijk ik goede voornemens met muggen: vanaf het moment dat ze binnen zijn vervelen ze me continu. Het liefst pak ik dan gelijk de vliegenmepper. Een hor werkt nog het beste, dan komen ze niet eens binnen.’

De mug wordt toch al snel omgevoerd tot een olifant. Uitgerekend de laatste dag van december zou hét ultieme moment zijn om onszelf regeltjes op te leggen.

Vervolgens komen ze er natuurlijk vrij snel achter dat die olifant toch wel erg zwaar is. Na een paar weken realiseren ze zich dan dat ze het eigenlijk te druk hebben om te trainen bij het Universitair Sportcentrum. Roken vergt immers ook tijd.

Mijn gedachten worden onderbroken door nog een vraag: ‘Maar is er dan niets wat je beter wilt doen aankomend jaar?’ ‘Nu je het zegt, vast wel.’

Minder vlees eten? Vaker op bezoek gaan bij mijn ouders? Toch maar meer sporten dan? ‘Ik zou alleen niet weten wat ik moet kiezen’, voeg ik toe, waarop zij zegt: ‘Je hebt nog een kwartiertje.’

Ik besluit om het kwartier te benutten door de olifant wat nader te inspecteren. Hij is minder vervelend dan een mug, dat moet ik ‘m meegeven. Overigens, een vliegenmepper of een hor gaat niet meer werken nu iedereen het zo groots gemaakt heeft.

‘Tien, negen, acht, zeven, zes, vijf, vier, drie, twee, één ...’ D-Day. Tussen alle knallen door vraagt ze het me nog eens: ‘Wat is het goede voornemen geworden?’

‘Ik wacht wel tot het Chinese nieuwjaar, misschien dat de haan me wakker kan maken.’

MATTIJN DE GROOT is student wijsbegeerte

Bandirah

